

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem doma za vse leto 34 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K, Kdor hodi sam po sebi, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Wemöjlo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterostopne peti vrste po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištva telefon št. 85.

„Najboljše sredstvo proti germanizaciji.“

Preteklo soboto smo na uvodnem mestu pokazali na temelju gotovih faktov, kako se zlasti pri politični upravi v naši deželi v zadnjem času pospešuje germanizacija. Dokazali smo, da so se razmere pri politični upravi izza časa barona Heina znatno poslabšale na škodo Slovencev.

Vsa naša dokazovanja držé kakor pribita, zato si tudi »Slovenec«, ki je šele pred par dnevi z navdušenjem, ki bi bilo vredno boljše, poštenje stvari, zagovarjal deželnega predsednika Schwarza, ne upa črhiniti nobene besedice več v obrambo sistema, ki vlada pri naši vladi, odkar ji je na čelu baronizirani gospod Božidar Schwarz.

Pod pezo naših dokazov je zlezl tudi »Slovenec« pod klop ter pustil na cedilu svojega ljubljence. A ne samo to, celo ojunail se je k priznanju, da »gospod baron Teodor Schwarz germanizira pri vladi na vse kriplje. Nemci se protežirajo, Slovenci odpirajo. To se godi s tako naglico, kakor da bi se vlada bala, da se doba neovirane germanizacije bliža koncu.«

Za nas je to dragoceno priznanje, in sicer zaradi tega, ker je doslej klerikalni monitor z vso trdovratnostjo zanikal dejstvo, da bi se pri politični upravi pod vlado barona Schwarza pospeševala germanizacija. Če je v tem oziru prišel pač vsled naših neovrznih dokazov do drugega prepričanja, je nam le v zadoščenje. Clara pacta, boni amici!

Da torej teži sistem, ki je sedaj v veljavi pri deželni vladi, z vso silo za tem, da čim najpreje in čim najizdatneje germanizuje našo politično upravo, v tem smo si sedaj vsi edini, različna so samo naša mnenja v tem, kdo je zakrivil, da je mogel baron Schwarz tako neovirano germanizovati, in kako bi se dalo najuspešneje preprečiti, da bi se napravil konec za nas Slovence in za naše narodne težnje pogubnemu delovanju naše deželne vlade.

Če bi bili klerikalci odkritosrčni in možje, ki si upajo priznati svoje grehe, kadar so se uverili, da so bili na krivih potih, bi morali sedaj pred vso slovensko javnostjo skesano moliti »vso« confiteor, da so samo oni in nihče drugi zakrivil, da je mogla deželna vlada neovirano in brez vsakega strahu uveljavljati svoje germanizatorske tendence.

Ali ni baš klerikalna stranka trdovratno molčala na vse, kar je uganjal deželni predsednik Schwarz, ali niso bili klerikalci tisti, ki so branili in zagovarjali Schwarza pri vsaki priliki in če je zadajal še take udarce našim narodnim težnjam? Roko ra srce, gospoda klerikalna, in priznajte, da je bilo vse tako!

Kdo pa je proglasal za »crimen laesae maiestatis« dejstvo, da narodno meščanstvo ni hotelo delati štafaze gospodu deželnemu predsedniku pri raznih sprejemih? Ali se morda spominja častiti »Slovenec«, kako je lani podlo denunciral razne rodoljubne meščane v Kamniku, ker niso razobesili na svojih hišah zastav ob prihodu germanizatorja Schwarza?

Schwarz je bil za klerikalce in njihova glasila vedno »noli me tangere« in če smo mi po zaslugi obsodili njegovo za slovenstvo pogubno delovanje, je bil vselej »Slovenec« tisti, ki je vstal v obrambo baje po krivici napadenega deželnega predsednika.

V takšnih razmerah se pač ni čuditi, ako je deželni vladi rasel greben in da je smela ukrenila marsikaj, česar bi si nikdar neupalostiti, ako bi morala pričakovati tudi s klerikalne strani takšnega odpora, ki ga je naletela na strani narodno - napredne stranke.

Ako bi klerikalci ne bili podpirali sedaj vladajočega sistema pri naši politični upravi, bi se nikdar ne mogla pri nas izcimiti Profitova afera in samostojna nemška gimnazija v Ljubljani bi bila nemogoča.

Da je torej mogel gospod Schwarz vladati in gospodariti tako, kakor se je ljubilo njemu in njegovi bližnji nemško - nacionalni okolici, je kriva samo klerikalna stranka, ki mu je dajala s svojo nepojmljivo brezbrzičnostjo in malovernostjo v narodnih vprašanjih samo potuho, ne da bi mislila na to, da bi bila njena dolžnost, ako hoče veljati za slovensko stranko, da bi deželnemu predsedniku zaklicala energično: Stoj! v tistem hipu, ko je jel teptati v blato pravice slovenskega naroda in slovenskega jezika.

In če so bili klerikalci do sedaj tako popustljivi v obrambi naših pravic, če so doslej tako ravnodušno pripuščali, da je baron Schwarz smel tako brez strahu kršiti v državnih temeljnih zakonih nam zajamčeno enakopravnost, kako se naj nadejamo, kako naj verujemo, da se bodo v prihodnje poboljšali ter se iz ponižnih jaget spremenili v rjoveče levo?! »Voljna reforma se mora izve-

sti, in to bo najboljše sredstvo proti germanizaciji, kajti zastopniki širokih slojev slovenskega ljudstva bodo s prirodno in nezlomno silo branili interese naše narodnosti«, tako piše včerajšnji »Slovenec« v svojem uvodniku.

»Die Botschaft hör ich wohl, doch fehlt mir der Glaube!«

Dosedanje skušnje s klerikalci, kar se tiče narodne odločnosti in zavednosti, so pregorjupe, da bi mogli verjeti, da bi kdaj klerikalni zastopniki branili »s prirodno in nezlomno silo tudi interese naše narodnosti!« Prepričani smo namreč, da bodo klerikalci, če tudi dobe vsled volilne reforme v deželnem zboru takšno večino, da jim ne bo rujno potrebno se naslanjati na Nemce, še vedno igrali z deželno vlado pod enim klobukom in da bodo trdo zatisnili obe oči napram germanizatoričnim tendencam politične uprave, samo ako si bodo od tega obetali dovolj strankarskih koristi! Saj se poznamo! Klerikalizem nad vse, to je njih vodilno načelo, narodnost pa jim je samo plašč, v katerega se zavijejo samo takrat, kadar jim to kaže in kadar se jim zdi potrebno, da nekoliko osvežijo svojo izginjajočo popularnost!

Umor namestnika grofa Potockega.

O atentatorju.

Morilec Szcienski je sin bivšega maloruskega deželnega poslanca, grško-katoliškega župnika iz Cieczanowice. Atentator je slovel v radikalnih maloruskih krogih za nemurnega agitatorja. Že pred leti je prestal zaporno kazen zaradi izgredev maloruskih dijakov. Tudi pri znanem strajku z gladovanjem je bil med zaprtimi dijaki najvztrajnejši ter je s humorjem bodril tovariške. Pridobil si je tudi simpatije sodnikov, ker se je kazal zelo idealne npravi. Med tovariši je užival toliko zaupanje, da so ga volili v svojo dunajsko in Lvovsko zvezo. Tudi v pisateljstvu se je pokazal zelo duhovitega. V šoli je bil vedno odličnjak, in sicer ne vsled marljivosti, temuč vsled nenavadne nadarjenosti. Po mišljenju je bil radikalno naroden. Splošno so mu prorokovali sijajno bodočnost. Pri vsej svoji agilitnosti je bil mirnega značaja, zato je njegovim tovarišem atentat zagonetka. Atentat si je mogoče le tolmačiti kot izbruh nevolje, ki je splošno vladala v maloruski družbi proti namestniku Potockemu. Mati atentatorjeva ima pokojnine 120 K mesečno, a ima

tudi nekaj svojega premoženja, tako da je rodbina živela sicer v skromnih razmerah, toda popolnoma srečno. Visokošolske študije mu je omogočil bivši poljski državni poslanec Romanowicz, ki mu je priskrbel stipendijo. Starejša atentatorjeva sestra je omožena z radikalnim maloruskim poslancem dr. Lewickim, druga sestra je učiteljica v Lvovu. Starejši njegov brat se je pred meseci ustrelil zaradi hude nervoznosti. In že takrat je izjavil atentator napram svojim sestram: »Ako se kdo že odreče življenju, naj bi poprej vsaj izvršil velik čin, ki bi koristil celemu narodu.«

Kaj je napotilo Szcienskoga k atentatu?

Atentator je brez ovinkov izpovedal, da je gojil že davno namen, namestnika usmrtiti. Povod je bilo streljanje na maloruske volilce v Kropocu. Tam so namreč orožniki maloruskega kmeta Mirka Kohaneza zabodli v trenotku, ko sta ga njegova žena in sestra držali za roki, da ga odvzede z volišča. Vkljub temu pa so ostali orožniki in njih predstojniki na svojih mestih.

Atentator ne obžaluje svojega čina.

Ko je policijski komisar rekel Szcienskemu, da umor grofa Potockega ne bo spremenil volilnega sistema, je odgovoril Szcienski: »Potem se bo dobil drugi Malorus, ki bo prihodnjega namestnika tudi spravil s pota.« Nadalje je povedal, da je namestnika le umoril, da druge stvari. Sploh je atentator popolnoma ravnodušen ter je uverjen, da je izvršil neroiden čin. Vozniku, ki ga je prepeljal v zapor, je podaril 10 K rekoč: »Ne potrebujem denarja, saj me bodo itak obesili.«

Na vprašanje preiskovalnega sodnika, ali obžaluje svoj čin, je Szcienski odgovoril, da obžaluje le osem otrok in soprogo namestnika, njega samega mu ni žal. Na vprašanje, kaj je hotel doseči z atentatom, je odgovoril, da je hotel zadeti sistem. Umora ni izvršil le zato, da bi uničil reprezentantno tlačilnega sistema proti Maloromom, temuč da bo to svarilo za njegovega naslednika.

Atentatorjeva mati je nedolžna.

Ko so morilec prečitali izjavo njegove matere, ki je izpovedala, da je svojega sina nagovorila k umoru, se je morilec zjokal ter izjavil, da to ni res, da bi bila mati sploh vedela za njegove načrte, temuč se le hoče v preveliki svoji ljubezni zahj žrtvovati.

Maloruska mladina o atentatu.

Morilec so zasliševali celo noč; izjavil je, da bo maloruska mladina

umor v teoriji odobraval, vendar dvomi, ali obstoje v njegovi stranki praktični sklepi. Zvečer je prišlo v deželno sodišče mnogo maloruskih dijakov, ki so prinesle Szcienskemu blazin in jedil.

O umorjenem namestniku.

Umorjeni namestnik grof Andrej Potocki je bil v 48. letu. Njegov oče, grof Adam Potocki, je igral v javnem življenju v Galiciji odlično vlogo. Umorjeni je promoviral subauspiciis ter se je po smrti svojega brata Arturja posvetil kmetijstvu in industriji. Leta 1895. je bil izvoljen v deželni zbor, kjer je postal vodja Szteczkove stranke. V Krakovu je bil član občinskega sveta ter se je tudi potegoval za županstvo, toda združile so se proti njemu vse svobodomiselnne stranke. Nekaj časa je bil tudi državni poslanec, dokler ni bil poklican v gosposko zbornico. Leta 1901. je postal deželni maršal, leta 1903. pa gališki namestnik. Skušal je doseči sporazumljenje med Poljaki in Malorusi. Zadnje čase je opetovano izražal bojazan, da se nevarno gibanje zanese iz Rusije v Galicijo. Pokojnik je bil med najbogatejšimi poljskimi magnati. Njegova obširna posestva in industrijska podjetja so mu donasala na leto najmanj 8 milijonov, kar reprezentuje vrednost kakih 200 milijonov. Po mišljenju je bil konservativce ter je v zadnjih dneh zahteval duhovnika.

Iz maloruskih političnih krogov.

Načelnik maloruskega kluba Romanowicz je izjavil, da ni bil nihče med Malorusi pripravljen na tak dogodek in vsakdo mora atentat obsojati. Vsi člani Szcienskoga rodbine so znani kot eksaltirani ljudje. Morilec svak, posl. dr. Lewicki, pa je izjavil, da so mu bile nakane Szcienskoga popolnoma tuje, ki bi jih tudi nikakor ne mogel odobravati. Atentat smatra za elementarni izliv nevolje, ki vlada v Galiciji nad upravnimi odnosi. — Radikalni posl. dr. Trylowski je izjavil, da je bil grof Potocki med narodom že davno nepriljubljen, in sicer največ zaradi finančnih odnosov. Dasi je bil najbogatejši poljski magnat, očitno se mu je, da je zamolčal velike davke. Nezadovoljnost proti njemu ni naraščala le med Malorusi, temuč tudi med Židi in svobodomiselnimi Poljaki. Izza zadnjih volitev je bil grof Potocki najhujši sovražnik maloruskega naroda. — Poslanec baron Wassilko opozarja na svoj zadnji govor v državnem zboru, kjer je opozarjal na veliko razburjenje med maloruskim prebivalstvom v Galiciji ter izjavil, ako se ne spremeni vla-

LISTEK.

Slikar Fr. Klemenčič.

Pred nekoliko dnevi se je v izložbenem oknu neke prazne prodajalne nasproti ljubljanski kavarni »Evropi« pojavila majhna razstava oljnatih slik, ki mimogredoče nase opozarjajo vsled svoje tehnike. Opozarjajo nase tembolji, ker je izpričal prvi pogled, da teh slik ni pripisovati nobenemu doslej znanih slov. umetnikov, da so marveč pošle izpod čopiča novega slikarskega talenta. Ime Fr. Klemenčiča, s katerim so nekatere teh slik podpisane, je v slovenski slikarski umetnosti skoro docela neznano. Samo enkrat se je pojavilo, na umetniški razstavi v Trstu, pa ni zapustilo ugodnega vtiska in je zopet izginilo. Danes je stvar drugačna. Z razstavo, o kateri govorimo danes, se je Klemenčič odločno pokazal kot talent, ki zasluži vso pozornost in podpora.

Razstavil je sedmero oljnatih slik, ki so očitno novejšega in najnovejšega datuma. In ker se te slike kaj ugodno razlikujejo od njegovih v Trstu razstavljenih slik, treba za beležiti odločno in odlično napredo-

vanje, v katerem naj bi se javljalo zagotovilo, da nam Klemenčič v teku svojega razvoja poda še marsikaj lepega in resnično dovršenega.

Sedem portretov in študij je izložil: glavo stareca v ovalu, veliko sliko šivajoče starke, portretno glavo mladega moža, ki je, če se prav informiran, portret slikarja samega, portretno glavo deklice, menda slikarjeve sorodnice, možko glavo, očitno Dolenjec ob oknu, potem široko črtano glavo v ovalu in pa študijo obezane mrtvečeve glave v zelenju.

Klemenčičev slikarski način je širok. Deja s čopičem, pa ne nanaša na platno majhnih barvnih lis tako, da bi se v polaganih prehodih prelivala druga v drugo, marveč on nanaša brez prehodov barvne lise drugo poleg druge zdaj vzporedno, zdaj vprek s širokim čopičem in s krepko, zdaj krajšo, zdaj daljšo potezo. En sam smel, pa zavesten potegljaj s čopičem ugotovi obris, ustvari karakteristiko. Kar pa je odločilno za vrednost njegovih slik je to, da vzlic tej razkrajevalni tehniki ne učinkuje lesono in mrtvo, marveč da je nasprotno skupni učinek mehak, da se razkrojene poteze ubero in medsebojno poživljajo tako, da je v teh glavah tisto, kar imenujemo dušo v sliki, da je v njih življenje. Vendar pa kažejo izložene slike, da mu ta slikarski

način še ni prešel v kri in meso, kajti njihova tehnika ni vedno ista: ublažena je na glavi deklice in na lastnem portretu, razbrzdana na široko črtani glavi v ovalu, ki pa poleg mrtvečeve študije sploh ne more priti v poštev. Klemenčičev talent torej še ni ustavljen. Ker je življenje tako naneslo, živi naš še prav mladi slikar v Krškem na Dolenjskem in dela po naročilih. In po naročilih delati pomenja toliko, kakor zatirati svojo lastno individualnost in se pokoravati okusu naročnikovega. Dejstvo, ki je bilo že marsikateremu mlademu talentu odločilne opasnosti.

Najboljša izmed razstavljenih slik je šivajoča starka. Mamma Dolenjka sede napol proti nam obrnena, očala imajo na nosu, oči pa ozirajo v naročje, kjer jim čez levo položeno leži vijoličasto blago, menda krilo, ki treba, da potegnejo skozenj še parkrat s šivanko in nitjo. Ali ostareli prsti so okorni in že vsi zviti, delo neče več tako hitro od rok, najmanj pa sedajle, ko je v glavo priplula bogvedi odkod misel, ki je vredna, da se mamka pomude pri njej, ker je prijazna tako, da jo treba ustaviti in pridržati. Na glavi imajo vijnjevo ruto, bluzo pa je bela, le tr. pa tam je na njej nastala barvna lisa, ki se je odbila od vijnjeve rute na glavi, od vijoličnega

krila v naročju, in zamazala njeno beloto. — Če pogledamo to sliko iz večje daljave ali če malo zaklopimo oči, da izginejo razkrojene posamične poteze in se pretočijo v celoto, nadalje da ne gledamo več na posameznosti, temuč da z enim samim pogledom uberemo vso sliko, se nam pokaže vsa njena mikavna, resnično umetniška lepota: prstenorjavo ozadje, višnjeva ruta na glavi, svetlejšeprstena polt, umazanobela bluzo in vijoličasto blago v naročju, učinkujejo nadvse prijetno in ubrano: slikar je znal barve razdeliti tako, da se uberejo v lepoto enoto. In ker se gledajočim starka poživljuje, da odstopi od svojega ozadja, je slika poživljena. Z eno besedo: ta slika je umetvor, ki hvali talent svojega stvaritelja.

Istotako resnične umetniške vrednosti je glava Dolenjca ob oknu, s čopičem zarisan s širokimi, krepkimi in zavestnimi potezami. Dve potezi — obrvi; ena poteza, desni obris glave. Obraz je polno obrnjen proti nam. Desna polovica (od gledaleca) je obsvetljena, leva pa v senci. Imenitno narisan je vrat. Če jo od blizu pogledamo z istotako polzaklopljenimi očmi, se zabrišejo razkrojene lise in pojavi se pred nami karakteristična življenje dihaajoča glava v skrbi polne misli zatopljene

ga dolenjskega kmeta, sedečega neke ob oknu.

Interesantna je študijska glava stareca v ovalu. Barve so mrtvejšee, originalno slikana pa je brada: z eno samo zelo široko vijugasto potezo. Tudi samo z ene strani obsvetljen obraz upira svojo bolesto polne plave oči v nas. — Portret dekliške glave z rdečo rožo v lasih, kaže s svojim ozadjem vred dokaj prijetne barve, lastni portret pa je nalahko skiciran na rjavo ozadje.

Kakor je torej videti, niso vse razstavljene slike enake vrednosti. Pa to ni merodajno. Odločilno je le to, da je Klemenčič pokazal z dvojico, trojico svojih slik, da je resničen, vsega upoštevanja vreden umetniški talent, ki zasluži, da bi se mu dala prilika, da se izzori in ustali. Pod danimi pogoji se smemo od njega nadejati resnično umetniške obogatitve slovenskega slikarstva, — o tem je sodba slovenskih umetniških krogov edina.

Rojen v Boštanju pri Sevnici na Kranjskem, je Klemenčič posejal domačo ljudsko šolo, potem pa se šolal na strokovnih šolah v Ljubljani in v Zagrebu. Nekaj časa je posejal dunajsko in monakovsko akademijo, potem pa vsled razmer popustil študije in se naselil v Krškem, kjer zdaj dela po naročilih. Fr. Kobal.

dajoči sistem. nastanejo opasne razmere. »Nastale bodo razmere, kakršne vladajo le na Ruskem in v Rumuniji.«

Iz maloruskih krogov poročajo brez ovinkov, da bodo maloruski kmetje letos prvič po 60 letih obhajali veselo velikonočno praznike, ker bo sedaj vlada vendar morala uvideti, da je treba nezakonitemu postopanju njenih organov v Galiciji vendar napraviti enkrat konec.

Vkljub vsemu temu pa sta oba izvrševalna odbora maloruske stranke odposlala sožalje vdovi in začasnemu namestniku, kjer atentat strogo obsojajo. Nadalje se je sklenilo, da se pogreba udeležbe vsa maloruska društva ter se razobešijo črne zastave na vseh društvenih hišah.

Nemci proti Čehom.

Praga, 13. aprila. Včeraj so imeli Nemci v Komotavi velik ljudski shod, h kateremu so vse nemške politične stranke poslane svoje zastopnike. Shod je pozdravil brzojavno minister P e s c h k a s »treudeutschem Grusse«, a bivši minister Prade je pisal, da se bodo Nemci držali svojega programa: omejitev okrajev po narodnostih, avtonomija, razdelitev višjih oblasti v državi v čiški in nemški oddelek, nemški zunanji in notranji jezik, nemške sodnike in uradnike itd. Potem so govorili različni poslanci, kakor Bachmann, Jäger, Eppinger, Wolf, Schreiner itd. Vsi so naglašali, da se morajo Streymayrove jezikovne navedbe odpraviti, najsi v tem boju tudi pade vlada. Govorniki so pozivali vse nemške stranke k sožitju, češ, da je vseh sovražnik le češki narod. Sprejela se je resolucija, ki proglašala notranji češki uradni jezik pri uradih na Češkem za kršitev veljavnih zakonov.

Zakaj je bil minister Aehrenthal v Budapešti.

Budimpešta, 13. aprila. Časopisje je spravljalo obisk ministra Aehrenthala v zvezo s srbskim gibanjem na Hrvaškem in v Bosni, toda baron Aehrenthal ima vse drugačne skrbi. Skupni ministri so namreč prevzeli napram avstrijski delegaciji obveznost, da se bodo ob enem z določitvijo proračuna uredile plače častnikom. Ogrski ministri pa vključ te izjavi vztrajajo na dosedanjem stališču: Dokler se glede častniških plač ne doseže sporazumljenje, se tudi skupni proračun ne more določiti. Aehrenthalovo potovanje v Budimpešto potemtakem ni imelo uspeha ter se bodo pogajanja nadaljevala, ko prideta v ta namen dr. Wekerle in Kossuth na Dunaj. Najbrže se delegacije ne skličejo k poletnemu zasedanju, temuč bo zboroval ogrski državni zbor, da dožene do jeseni volilno reformo, tako da bodo še letos nove volitve na podlagi nove volilne reforme. V političnih krogih vedo povedati, da novih volitev ne bo vodila sedanja vlada, temuč ministrstvo, v katerem bo odločeval konservativni vpliv.

Razpust srbske skupščine.

Bel grad, 13. aprila. Takoj v začetku današnje seje je vstal justični minister, da prečita dekret, s katerim se skupščina razpusti. Mladoradikalci so zagnali tak hrup, da ni bilo mogoče razumeti ne besedice kraljevega ukaza. Ko je minister ukaz prečital, zavrnila je vladna stranka z živio-klici ter z glasnim ploskanjem.

Reforme na Rumunskem.

Bukarešta, 13. aprila. Parlament je začel razpravljati o proračunu za leto 1908./09. Ta proračun

je zanimiv, ker se nanaša na temeljit reforme, ki se nameravajo izvesti v celi državni upravi. Z reformo se hoče urediti vse poslovanje v uradih enostavnosti, obenem pa se uvede stroga kontrola. Zaradi agrarnih reform, reorganizacije armade in orožništva so se seveda izdatki v proračunu zelo zvišali, in sicer znašajo izdatki nad 403 milijone frankov. Zvišali pa so se tudi dohodki, in sicer od 252 milijonov lanskega leta na 411 milijonov frankov.

Dopisi.

Z Bučke. Zadnje nedeljo je bil za našo občino prav pomemben dan. Otvorili smo namreč svojo kmečko posojilnico in hranilnico. Da je bil že skrajni čas, da se gospodarsko organizujemo, smo videli takoj ob prvem uradnem dnevu. Ljudje so se z ustrojem nove posojilnice takoj seznanili in vanj utopili, posebno še, ker nudi članom mnogo več ugodnosti, kakor pa Kutnarjeva. In kako bi tudi ne? Načeljujejo ji sami ugledni in poštenu naši posestniki. Že s tem si je pridobila splošen ugled. Komur denar preostaja, on ga lahko doma plodonosno nalaga; kdor pa denar rabi, ga dobi tudi za nizke obresti in brez vsakih stroškov in potov. Posledno pa veseli naše ljudi, ker bode nova kmečka posojilnica naročala za svoje člane gospodarske potrebščine, predvsem galice, umetna gnojila itd. Potrebno je, kdor misli to naročiti, da pristopi takoj kot član k posojili, ker nečlanom po postavi ne sme potrebnih oddajati. Tudi za prodajo našega glavnega pridelka vina bode velike važnosti, ker se bode posojilnica tudi lahko udeleževala gospodarskih razstav v tujih krajih, kjer se tuji seznanijo z okusom našega pridelka in se bodo tako pričeli živo zanimati za njega. Naši ljudje so vsi navdušeni zanjo, posebno še, ko je razložil zastopnik zveze slovenskih zadrug pravila, ter začetek in razvoj zadrugništva. Sedež ima v Raduljskem gradu, ki je last g. Pungersiča. Uradne ure so pa vsako nedeljo popoldne. — Želimo ji lep uspeh in mnogo sestrice-posojilnice širom krškega okraja. Omeniti je, da je župnik Kutnar prav slabe volje vsled tega pojava in je na prižnici tako z liberalci in brezverci razpogal, da se bode besedi gotovo sam sramoval, ko se strezni. Ker mož že ni več mlad, upamo, da ga končno vendar pamet sreča v njegovo lastno korist.

Slovenci!

Leta 1902. je bilo ustanovljeno v Trzinu telovadno društvo »Sokol«. Ako kje na Slovenskem, je bilo treba »Sokola« v Trzinu tik pred nekdanjo Koroško, dandanes skoro zalito od nemškega morja, ki preti, da se zdajpazdaj zažene čez Ljubelj in se razpeni daleč naokoli, v Trzinu, kjer le tujcem sreče svet se žari, kjer se marsikateri Slovenec ne ljubi vanj upajoče mile matere, kjer nam vstajajo iz lastnega rodu sovražniki. Slava možem, ki so se ob pravem času razumeli klic potrebe in sile in poklicali »Sokola« v življenje, razum katerega pa mu niso mogli dati ničesar drugega.

Komaj rojen pod streho, je moral pod mlo nebo; pod žgočimi solničnimi žarki, v lijočem dežju je širil nežne peruti ter kljuval mrazu in viharju s svojimi mladimi močmi.

Da ni povesil kril, to kaže njegovo čilost.

Ali bati se je, da slednjič le opeša. Zato mu hočemo preskrbeti varno streho — telovadnico.

Kakor mu je njegovi ustanovitelji niso mogli pripraviti, tako je tudi mi sami ne moremo.

Brez »Sokola« je slovenski Trzin v nevarnosti. Brez telovadnice pa je izgubljen trziški »Sokol«.

Na prvo ne drugo ne sme biti: Trzin mora biti slovenski in trziški »Sokol« mora dobiti svojo telovadnico.

Naloga, katere so terjale ustanovitve »Sokola«, so komaj načete, da si se je obrnilo od tega časa marsikaj na bolje. Priča tega so zadnji dogodki.

Ali še je v Trzinu narodne nezavednosti, še narodne mlačnosti in neprijatelj pritiska čimdalje huje.

V trziškem delavstvu je še toliko in toliko neporabljenih narodnih moči, katerih se je treba kar najprej polastiti, da se jih ne polaste drugorodci kakor so se polastili vseh naravnih sil v Trzinu in v njegovi okolici.

Te sile, tihoče v delavstvu, je treba speljati v sokolsko telovadnico, tu jih združiti in gnale bodo kakor mogočen stroj narodno življenje daleč naokrog.

Zagotoviti si moramo mladino, ki je zastava slovenske bodočnosti, da požene iz nje narod preroben, ves nov.

V telovadnici si bomo užgali srca, da zaplapolajo kakor mogočen kres, oznanjujoč, da budimo z mečem v roki, s pogumom v sre in z mislijo na domovino.

Zadeva vsega slovenstva je Trzin. Zato pa naj prispeva sleherni Slovenec k utrdbi Trzina.

Slednji Slovenec naj prinese kamen za telovadnico, iz katere se izvije trziški »Sokol« s svojimi drznimi krili in vsplava nad Trzin in njegovo okolico s svojima perutima in motreč s svojim bistrim pogledom, če se ne bliža od kje nevarnosti.

Rojaki! Ne odrecite nam težko pričakovane pomoči in omogočite nam, da dosežemo namen, ki smo si ga postavili.

Denarne prispevke blagovolite poslati naravnost na telovadno društvo »Sokol« v Trzinu. Vsi denarni prispevki bodo izkazani v listu »Slovenski Sokol«.

V Trzinu, meseca sušca 1908.

Za odbor telovadnega društva »Sokol« v Trzinu:

Karel Mahkota,
starosta.

Matija Marinček,
postarosta.

Ivan Mally,
tajnik.

Slovensko gledališče v sezoni 1907/08.

(Občni zbor »Dramatičnega društva«)

V restavracijskih prostorih »Narodnega doma« je bil sredi letošnji občni zbor »Dramatičnega društva« ob prav lepi udeležbi. Vendar tiste živahnosti ni kazal, kakor prejšnja leta. Dočim se je sicer razvnela debata ob vsaki posamezni točki dnevnega reda, je bilo sredi tebe čakati, da se je sprožilo par nasvetov prihodnjemu odboru, katerega pa še ni, ker nihče noče prevzeti nase veljanske gnotne in moralne odgovornosti za vodstvo slovenskega gledališča.

Otvoril je zborovanje društveni predsednik dr. Karel vitez Bleiweis, proglasil sklepčnost in pozdravil udeležence. Proračun za preteklo sezono je bil izdelan na podlagi od dež. zbora dotiranega prispevka v znesku 10.000 K. Odbor je prosil dež. odbor za izplačilo, a ni ničesar dobil, dasi so se druge dovoljene podpore izplačevale. Odbor je

moral zato najeti posojilo v znesku 10.000 K in le na podlagi tega posojila je mogel začeti prirediti predstave in končati sezono 1907/08. Zahvali se govornik podpirateljem društva oz. slovenskega gledališča, predvsem obč. svetu ljubljanskemu in županu Hribarju, ki je vedno neutrudljivo gnotno podpiral, občinstvu, ki je rado obiskovalo gledališče, da je finančni uspeh povoljen, odboru, posebno intendantu profesorju Juvantiču, ki je za gledališče žrtvoval mnogo dragega časa, blagajniku Rozmanu za njegovo vestnost pri blagajni, Etbinu Kristanu in žurnalistiki t. j. »Slov. Narodu«, »Laibacher Zeitung« in »Ljubljanskemu Zvonu«, ki so prinašali nepristranske ocene.

Odbor je gledal, da bi ugodil pot odboru za sezono 1908/09. Zato se je obrnil na župana in mu pojasnil stališče. Deputacija je šla k deželnemu glavarju, naj se izplača votirana svota, da bo mogoče obstoj slovenskega gledališča. Deželni glavar Šuklje je dejal, da je potrebno slovensko gledališče v Ljubljani in če bi ga ne bilo, bi bila Ljubljana degradirana pred Trstom, to je bil pa tudi ves uspeh deputacije. Da bi vsaj nekoliko podpore dobili, obrnil se je odbor na narodne dame, da bi pobirale doneske. Upal je odbor, da se dobi s tem vsaj polovica 10.000 K. Nabiranje se je vršilo, vendar ni imelo popolnega uspeha. Izreče se zahvala našim narodnim damam za njih poštrevnost. Dramatično društvo sme pričakovati podpore le od obč. sveta ter od narodnih dam, od povsod drugod je pa manjka. Slovensko gledališče ne pride nikdar na višje stališče, kot je zdaj, če ne bo imelo finančne podpore od dežele in če ne bo mogoče angažirati igralcev za celo leto ter jih obdržati pri nas. Vedno se zdaj menja, ker je angažma le za 6 mesecev in par dobrih moči nam je odvzel Trst, kjer so za celo leto angažirane. Kmalu ne bomo imeli nobene dobre moči več. Uvesti bi se moralo poletno gledališče, potem bi ostali igralci pri nas. Tudi menjava intendature je velika pomanjkljivost. Vsak intendant se mora v začetku boriti z vsemi težkočami in ko pride konec sezone, se naveliča tega ubijanja in odloži svoje mesto. Prihodnji intendant se ne zna kam obrniti, ko nastopi. Biti bi moral stalen direktor, ki bi prirejal tudi poletenske predstave. Dokler vsega tega ne bo, ne bo boljše ali bo pa še slabše.

Blagajniško poročilo je podal nato blagajnik Rozman.

Glede obiska predstav je pretekla sezona nadkrilila vse dosedanje. Med 70 predstavami je bilo 36 razprodanih, 20 je bilo slabo obiskanih, vse ostale pa prav dobro. Povprečni čist dohodek vsake predstave je znašal 231 K 42 v. To je dokaz, da se ne bi bilo bati za prihodnost slovenskega gledališča v Ljubljani. Finančno stanje bi bilo prav ugodno, da se je izplačala deželna podpora. Že 4 leta dežela ni dala niti vinarja za gledališče, ki je njena last. Mesto Ljubljana je opravičeno zahtevati od dežele, da primerno podpira gledališče, saj plačuje od 1.615.000 K deželnih doklad Ljubljana celih 615.700 K, torej skoraj 1/5. Trditev, da kmečko ljudstvo s svojimi žulji vzdržuje slovensko gledališče, je čisto neosnovana.

Računski zaključek za l. 1907/08 izkazuje 272.650 K denarnega prometa. Dohodki so znašali 136.863 K, stroški pa 135.787 K. Med dohodki je omeniti: 31. marca 1907 v blagajni 1645 K, mestna subvencija 26.000 K, gledališko društvo 1893 K, članarina 596 K, lože in sedeži 17.047 K, predstave 37.772 K, za izposojeni repetoar 1612 K, 40% čisti

stega dohodka koncerta Slavjanskega 522 K. Med izdatki je omeniti: gaže 53.249 K (za opero 23.043 K, za dramo 1.838 K in za zbor 8667 K), pouk 1095 K, predstave 28.009 K, repertoar 8497 K, obresti od izposojenega denarja 1291 K V blagajni 31. marca 1908 je bilo 538 K 56 v. Nedostatek režije izkazuje 5704 K. Od 31. marca 1907 do 31. marca 1908 se je zvišalo premoženje za 801 K 57 v, vse društveno premoženje po odbitku vseh pasiv pa znaša 10.928 K. Penzijski zaklad ima 3242 K. Za preteklo sezono sta bili najboljši sezoni leta 1902/03 in 1903/04. Odpisi v 8 letih znašajo 28.977 K, dolga se je plačala ta čas 19.436 K, starih računov pa 4900 K. Pred 8 leti je imelo društvo 20.000 K dolga, zdaj ga ima pa še 8000 K, če plača dežela votiranih 10.000 K.

Kar se tiče posameznih predstav, so nesle sledeče: 1) opera: trikrat »Mazepa« 200 K, dvakrat »Poslednja straža« in »Jelka« 350 K, trikrat »Zvonovi kornevilijski« 335 K, petkrat »Rusalka« 1037 K, petkrat »Romeo in Julija« 1204 K, petkrat »Manon« 1422 K, — skupaj 23 opernih predstav 5056 K, ali povprečno vsaka 221 K; 2) opereta: petkrat »Nečak« 1047 K, šestkrat »Nitouche« 1515 K, šestkrat »Geisha« 1697 K, šestkrat »Punčka« 1934 K, — skupaj 23 operetnih predstav 6193 K ali povprečno vsaka 269 K; 3) Drama: enkrat »Zlato runo« 81 K, enkrat »Demon Venus« 118 K, enkrat »Nepošteni« 119 K, dvakrat »Ob svojem krhu« 210 K, enkrat »Kovarstvo in ljubezen« 213 K, enkrat »Roza Berndt« 313 K, dvakrat »Velika srenja« 320 K, dvakrat »Namišljeni bolnik« 355 K, dvakrat »Na pustem otoku« 380 K, dvakrat »Na smrt« obojeni« 382 K, dvakrat »Dva srečna dneva« 430 K, dvakrat »Trnjulčica« 451 K, dvakrat »Mlinar in njegova hči« 510 K, dvakrat »Gospa Walewska« 593 K, trikrat »Tat« 626 K, dvakrat »Razbojbojnik« 649 K, dvakrat »Za pravdo in srce« 655 K, trikrat »Pohujšanje« 670 K, dvakrat »Nora« 712 K, trikrat »Prababica« 737 K — skupaj 44 dramatskih predstav 9367 K ali povprečno vsaka predstava 212 K. Vseh 90 predstav je torej neslo čistega dohodka 20.877 K ali povprečno vsaka predstava 231 K 42 v.

Za revizorje je poročal preglednik Gustav Pirc. Knjige in računi so se našli v najlepšem redu, zatorej je predlagal absolutorij blagajniku, kar se je sprejelo in računski zaključek odobril. Blagajniku se je izrekla zahvala.

Proračun izkazuje 60.200 K potrebnih (plače 50.000 K, za repertoar 3000 K, za garderobo 2000 K) ter 59.440 K pokritja (mestna subvencija 26.000 K, gledališko društvo 2000 K članarina 400 K, lože 900 K, predstave 21.000 K). Primajkljaja je torej 760 K. Dolg v znesku 8000 K seveda tukaj ni všteti.

Tajniško poročilo je podal intendant prof. Juvantič sledeče:

V pravkar potekli gledališki sezoni so se uprizorile na našem odru sledeče drame: Begovič: Gospa Walewska (dvakrat), Schiller: Razbojnik (dvakrat), Bernstein: Tat (trikrat), Schönthan in Kadelburg: Dva srečna dneva (dvakrat), Raupach: Mlinar in njegova hči (dvakrat), Grillparzer: Prababica (trikrat), Verne in Ennery: Na pustem otoku (dvakrat), Medved: Za pravdo in srce (dvakrat), Lippshütz in Lothar: Velika srenja (dvakrat), Robida: V somraku (dvakrat), Ibsen: Nora (dvakrat), Hauptmann: Roza Berndt (enkrat), Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski (trikrat), Boltens-Baeckers: Trnjulčica (dvakrat),

(Dalje v prilogi.)

Premaganci.

Novela; spisal Fr. Remec.

(Dalje.)

Zabretove opazke in šale so Žvanuta vedno jezile. Ker sam ni imel nič humorja in nič dovtipa, je te šale proglasil enkrat za vselej za neestetične in jih načeloma ignoriral. Tudi se je dostojanstveno naslonil na svoj stol in počastil izključno Zoro s svojo pozornostjo.

Zora niti zapazila ni, da se je Žvanut k njej obrnil. Poslušala je samo Kotnika, ki je bil začel pojasnjevati svoje stališče, ne da bi se zmenil za dolge obraze, ki jih je delal Žvanut.

»Kar velja po mojem mnenju o glasbi, to velja sploh o vseh pojavih našega narodnega življenja,« je dejal Kotnik. »Vsa naša kultura, vsa umetnost, vse naše politično, versko in gospodarsko življenje kaže, da ginevajo še tisti ostanki narodne individualnosti, ki jih je opaziti v začetku našega prebujenja. Jezik slovenski se lepo razvija, na vseh poljih umetnosti se dela, a na vsem tem je vedno manj slovenskega značaja. Nekdaj so nas imeli Nemci v gospodarski, politični in kulturni sužnosti.

sti. Kaj pa je slovenski preporod drugega, kot začetek boja za osvoboditev iz te sužnosti. Ali ima slovensko narodno gibanje sploh kak smisel, če ni njega namen, zagotoviti Slovincem samobitno politično, gospodarsko in kulturno življenje, zagotoviti vsem Slovincem duševno in materialno srečo. Prvi naši politiki, znanstveniki in umetniki so se tega ali jasno zavedali ali pa so to instinktivno slutili, a vsi so se po tem ravnali kolikor jim je bilo pač mogoče. A novi rod nima več smisla za to, sedanji rod zaničuje ravno v kulturnem oziru vse to, kar je specifično slovenskega.«

Tudi gospa Ručigajeva je bila postala pozorna na Kotnikovo izvajanje. Ko je Kotnik za trenotek utihnil, je vprašala Zabreta:

»O čem pa govori gospod Kotnik?«

»O narodni norosti pridiguje, po lastnih skušnjah,« je odgovoril dr. Zabret, »jaz sem že tako navdušen in v takem ognju, da so se mi vžigalice v žepu same vnele.«

To pot ni dr. Zabret s svojim smehom ničesar opravil, kajti Kotnik je bil zopet začel govoriti in vsa družba ga je pozorno poslušala.

»Kdor opazuje sedanje naše na-

rodno življenje, se mora nad njim razjokati,« je dejal Kotnik, »pa ne morda zaradi bratomornega boja — ta je še edini vesel moment — nego zaradi tega, ker umira vsak smisel za slovensko narodno idejo, ker se povsod šopiri samo koristolovstvo, ker vidimo, da gonilna sila ni več narodna misel, nego samo častihlepnost in dobičkahlepnost.«

»A kraj vsega tega moraš vendar priznati, da napredujemo na vseh poljih,« se je oglašil Žvanut, »zlasti pa na kulturnem polju.«

»Mislim, da nimam prav,« je dejal Kotnik. »Res, da izide vsako leto več knjig. A kakšne so? Večinoma ti ne dajo niti duševnega užitka niti pozitivnega znanja. Večina teh knjig je prepojena tujega duha. Pisane so knjige pač v slovenskem jeziku, dostikrat v krasnem jeziku, a večinoma v tujem duhu.«

»Protestiram,« je ogorčeno vskliknil Žvanut. »To je iz trte izvit obdolžitev.«

»Nikakor ne,« je mirno odgovoril Kotnik. »Žal, da ne. Naša nesreča je, da smo v popolni kulturni odvisnosti od Nemcev in da sedanja generacija niti tega ne uvideva in niti volje nima, se iz te sužnosti osvoboditi. Naši predniki so imeli vsaj ta

namen, vsaj to voljo, mi pa smo se vdali z resignacijo v to usodo. Premaganci smo in če prihodnja generacija ne bo bolj, potem slovenstvu ne bo pomoči.«

Dr. Zabreta so ta razmotrivanja očitno dolgočasila.

»Natakar« je zakričal »s tem vinom pojdite vi biriče obhajati. Kako morete tako pijačo prinesiti cesarskemu uradniku, ki služi pri visoki vladi.«

»Gospod dr. Zabret,« je vprašala gospa Ručigajeva, »ali vas taki pogovori nič ne zanimajo?«

»Lepo vas prosim, gospa,« je dejal Zabret, »kako morete misliti, da me zanima literatura. To je za študente. Zame je najlepše branje jedilni list.«

Toda Kotnikove besede so vendar napravile svoj vtisk na vse poslušalce. Posebno beseda »premaganci« je zvenela vsem v ušesih in ni šla nikomur iz spomina, zlasti ne Zori, ki se je tako vtopila v razmišljanje o Kotnikovih izjavah, da je čisto pozabila na Žvanuta, ki je sedel poleg nje in se jezil, da mu posveča Zora tako malo pozornosti.

Že večkrat se je na tihem ljutil, da se Zora še vedno ni odločila, a danes je bile njegove samoljubje v naj-

večji meri užaljeno. Začel je delati vsakovrstne sklepe, a čim se je ozrl na Zoro, so vsi ti njegovi naklepi razpadli v nič. Mislil na bodočnost, ko bo to krasno dekle njegovo, ga je tolažila za neprijetno sedanost.

Zora je z žensko bistroumnostjo uganila, kaj se godi v Žvanutovem sreč. Ganič je to ni, kajti priznavala si je, da Žvanuta ne ljubi in da ga morda ne bo nikdar ljubila. Kajti iz njenega srca se ni bilo izginilo zadnje upanje, da se poroči iz resnične ljubezni, ne samo zaradi tega, da dobi moža. Obenem pa je tudi uvidevala, da se njeno razmerje z Žvanutom plete že predolgo, da bi mogla iz lepa odstopiti, ne da bi trpela na ugledu in zato je mirno dopustila, da se je Žvanut v tem trenutku dotaknil njene roke in ji jo je skrivaj stisnil.

»Premaganka tudi jaz,« si je mislila Zora in je tiho vzdihnila.

Kotnik ni vsega tega nič zapazil. Kadar je govoril o narodnih stvarih, je pozabil na celo družbo. »Zgodilo je je že različnim narodom,« je nadaljeval svoja razmotrivanja, »da so prišli v politično in v gospodarsko ter tudi v duševno sužnost drugega naroda. A vedno so se skušali osvoboditi.«

(Dalje prihodnj.)

Rovetta: Nepošteni (enkrat), Meško: Na smrt obsojeni (dvakrat), Green in Doyle: Sherlock Holmes (dvakrat), Praybyzsewski: Zlato runo (enkrat), Schwyer: Red iz pravosti (dvakrat), Molières: Namišljeni bolnik (dvakrat), Schiller: Kovarstvo in ljubezen (enkrat), Weiss: Ob svojem kruhu (dvakrat), Görner: Pepelka (enkrat), Robida: Dæmon Venus (enkrat), Verne in Ennery: Potovanje okoli sveta (enkrat) — skupaj torej petindvajset del, med katerimi je bilo osemnajst novitet, in sicer štiri slovenske, ena hrvaška, ena poljska, tri francoske, ena italijanska, sedem nemških in ena angleška.

Opernih del se je uprizorilo šest, in sicer so bila za Ljubljano vsa nova: Massenet: Manon (petkrat), Gounod: Romeo in Julija (petkrat), Rebikov: Božično drevo (dvakrat), Savin: Poslednja straža (dvakrat), Dvořák: Rusalka (petkrat) in Minheimer: Mazepa (trikrat).

Operet je bilo pet, med njimi tri nove. Uprizorile so se: Audran: Puncčka (šestkrat), Parma: Nečak (petkrat), Hervé: Mamselle Nitouche (šestkrat), Planquette: Zvonovi kornviljski (trikrat) in Sidney: Geisha (šestkrat). — Sezona je imela dvaindevetdeset predstav, od katerih je bilo šestindvajset dramskih, dvajset opernih in šestindvajset operetnih. Rasen tega je ostalo dramsko osebje dvakrat v Celju, in sicer dne 27. oktobra (Tat) in dne 10. novembra (Dva srečna dneva). — Popoldanskih predstav je bilo šestnajst. — Gostovanje je bilo v sezoni, ako gospoda Orszelskega, ki je bil zadnja dva meseca kot stalni gost angažiran, ne štejemo, šestnajst, in sicer so nastopili: gospa Irma Polakova iz Zagreba (štirikrat), gospica Jarmila Gerbičeva iz Prage (dvakrat), gospod Arnošt Grund iz Zagreba (enkrat), gospod Andrija Fijan iz Zagreba (enkrat), gospod Ignacij Borštnik iz Zagreba (trikrat) in gospod Anton Verovšek iz Trsta (petkrat).

Gledališko vodstvo je imelo čast pozdraviti v sezoni sledeče pisatelje in skladatelje, ki so došli k premieram svojih del: gospoda Milana Begovića (Gospa Walewska), gosp. Antona Medveda: (Za pravdo in sro), gospoda Viktorja Parmo: (Nečak), gospoda Vladimira Rebikova (Božično drevo), gospoda Rista Savina (Poslednja straža), gospoda Ivana Cankarja (Pohujšanje v dolini šentflorjanski) ter gosp. Adolfa Robida (V somraku in Demon Venus).

Gledališko vodstvo je v imenu „Dramatičnega društva“ čestitalo dne 12. decembra odličnim slovenskim umetnikom gospe Zofiji Borštnikovi in gosp. Ignaciju Borštniku o priliki 25letnice njunega umetniškega delovanja, dalje iz istega povoda gospici Veli Nigrinovi v Beogradu.

Gledališče je gojilo prijateljsko razmerje z mnogimi večjimi slovenskimi odri, osobito pa je našlo krepko oporo v Hrvaškem narodnem kazališču v Zagrebu, v Mestnem divadlu v Kraljevih Vinogradih ter v Slovenskem gledališču v Trstu. Bodi zato na tem mestu gospodom: intendantu Fijan, ravnatelju Šubertu in intendantu Knafliču izrečena najtoplejša zahvala. Prijetna dolžnost mi je izreči še iskreno zahvalo slav. vojaški godbi c. in kr. pehotnega polka št. 27 v Ljubljani za brezplačno prepuščenje orkestra o priliki benefične predstave dne 29. marca, slav. „Glasbeni Matici“ za pouk v glasbi in petju, katerega so uživali mnogi gledališki člani, gg. drju. Novaku in drju. Tekavčiču, ki sta blagovolila gledališče pravno zastopati v mnogih slučajih, sl. pevskima društvoma „Slavec“ in „Ljubljanski Zvon“ za prijazno prepuščenje društvenih prostorov, slavni trvdki Naglas za brezplačno posojevanje elegantnih sobnih oprav, sl. vrtnarski trvdki Wider za rastlinske dekoracije, slednjič vsem onim, ki so gledališkemu vodstvu stališče kakor si koli bodi olajšali.

Ko se je odbor „Dramatičnega društva“ pred letom dni odločil vendarle prevzeti vodstvo slovenskega gledališča za eno sezono, pač ni slutil, s kako velikimi težkočami se mu bode boriti, da prevzeto nalogo tudi častno izvrši. Obkljubljene in deloma že dovoljene deželne podpore, s katero je bil račun, ni dobil. Nova gledališča v Kraljevih Vinogradih, v Osijeku in Varaždinu ter v Trstu so mu prevzela velik del najboljših članov, tako da je bilo osobito za opero, treba sestaviti skoro čisto novo osebje, ki ni imelo z ostalimi ne repertoarja ne jezikovnega znanja skupnega. Le neprestanemu delu vseh faktorjev, osobito režiserjev in nositeljev glavnih vlog se imamo zahvaliti, da se je sezona povoljno završila ter da je bil poprečni poset tako dober, boljši nego kdaj. Iz tega vzroka z veseljem porabim priliko, da izrečem pohvalo in zahvalo vsemu osebju, osobito pa dramskemu, ki je svoje obveznosti res vestno izvrševalo.

Društvena dramska šola se je otvorila dne 1. julija in je trajala 3 mesece s popredno dnevornim poukom. Poučevala so tri učne sile, in sicer sta vodili gospa Zofija Borštnikova in gospa Avgusta Danilova tehnični del pouka, gospod Etbin Kristan pa dikcijski in deloklacijski. Pouk je poselelo popredno 20 učencev in učenk, katerih nekateri so tako napredovali, da so se mogli že v pretekli sezoni porabljeni za manjše vloge.

Društvena gledališka pisarna, ki je bila predlaskem v desolantnem stanju, se je med počitnicami popolnoma prenovila in urenila. Popolnoma na novo se je urenila tudi društvena knjižnica, ki šteje sedaj 800 dramskih del z vlogami, nešteti neslovenskih knjig, ki so se istotako uredile. Tudi gledališka garderoba se je doocela na novo uredila in inventarizirala. Drame in druge prevode je sprejemalo gledališko vodstvo le iz rok tujcev in in domačega jezika večjih pisateljev. Res da so vsled tega relativno več stali, zato pa imajo tudi trajno vrednost.

Dne 12. marca priredilo je gledališko vodstvo koncert „Slavjanski“, ki je nesel „Dramatičnemu društvu“ nad 500 K čistega dobička.

Pisemskega prometa je bilo v pretekli sezoni 2279 listov in sicer je gledališko vodstvo prejelo do 5. t. m. 1063 listov, odposlalo pa 1216.

Predsednik se je zahvalil intendantu za požrtvovalno in mučno delovanje.

Nato bi se imele vršiti volitve. Predsednik dr. vitez Bleiweis je izjavil, da dosedanj odbor odklanja vsako izvolitev. Od deželnega odbora je dobil obvestilo, da se slovenskemu gledališču prepuste trije dnevi v tednu za predstave.

K besedi se ni oglasil nihče, in nihče ni stavil kakage predloga, dasi se je čakalo na to dober četrt ure. Predsednik je izjavil, da bo sedanji odbor vodil nadalje društvo, vendar pa ne prevzame odgovornosti, da bi prirejal predstave. Sklical se bo izreden občen zbor z edino točko: volitve.

Dr. Novak je svaril pred tako indolenco, da ne bi nihče hotel prevzeti „Dramatičnega društva“. Dolžnost članov je, da stavijo konkretne predloge. Urednik Pustoslavšek poudarja, da je na lanskem izrednem občenem zboru bilo samo 10 oseb. Stvar je nujna, da se izvoli nov odbor, da se zasiguro predstave prihodnjega leta. Predsednik se mu zdi malodušen. Res je dolg pri društvu, a to je star dolg, ki bo obstal še naprej lahko. Upati je pa, da se razmere poboljšajo in dolg poplača. Ako se volitve ne izvrše takoj, je društvo pokopano, česar pa gotovo ni želeli.

Urednik Ek ar je bil mnenja, da faktično društvo ne obstoji več, ker je odbor odstopil, čemur se je od vseh strani odločno ugovarjalo. Profesor Kobal je nato predlagal za predsednika dr. Karla Bleiweisa, ki je doslej tako vztrajno vodil društvo.

Dr. Karel Bleiweis izjavi, da na noben način ne sprejme predsedništva. Istotako sta izjavila notar Hudovernik in dr. Ivan Jenko, da ne sprejemata, ko ju je Kobal predlagal na predsedniško mesto.

Profesor Dr. Grošelj je menil, naj si društvo najame plačanega intendanta, da ne bo vednih sprememb v tem oziru. Če bi bil intendat plačan, bi se njegova plača društvu stokrat obrestovala. Glavna rak-rana pri našem gledališču je večna menjava intendanta in igralcev.

Profesor Juvančič je poudarjal, da je glavna rak-rana menjava igralcev, ki se nastavljajo samo za pol leta. Angažiranje bi moralo biti celoletno. Gledališka sezona bi se morala pričeti s 1. septembrom. Uvesti bi se moralo trimesečno poletno gledališče in le 2 meseca naj bi trajale počitnice. Dež. odbor bi moral prepuštili vse nedelje popoldne slovenskemu gledališču. Če se vse to doseže, se bo dalo izhajati, dokler pa tega ne bo, ne bo nihče izhajal.

Urednik Pustoslavšek stavi nasvet, da bi se pravila spremenila, da bi bil občni zbor še tekom sezone, najkasneje sredi marca. Glavna napaka je v društvu, da je vsako leto kriza v odboru. Aprila mora biti vselej že vse v redu glede prihodnje sezone.

Profesor dr. Grošelj meni, da se za poučevanje igralških moči pri „Dram. društvu“ ni dosti gledalo. Naš slovenski material ni slabši od onega drugih narodov. Naj občni zbor sklene, da se odboru naroči, da nastavi plačanega intendanta. Kak čifut bi znal z našim gledališčem prav dobro izhajati.

Adolf Robida poudarja, da postane gledališče cirkus, če bo glavni namen predstav dobiček. Angažma bodi celoleten, poletnih predstav ni treba, te naj se dajo po drugih slo-

venskih mestih od naših igralcev. Le dramsko osebje naj se angažira za celo leto, operno in operetno pa za 6 mesecev. Je soper kakaga impresarija.

Dr. Novak pravi, da je odbo-rova stvar, ali plača intendanta ali ne; o tem občni zbor nima nič sklepati. (Dr. Grošelj umakne svoj predlog.) Naj se odloči sedanji občni zbor in naloži odboru, da skliče v najkrajšem času izreden občen zbor.

Ta predlog je bil sprejet. Izreden občni zbor bo kmalu po Veliki noči.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. aprila.

— Škof in napredne organizacije. Iz zadnjega pastirskega lista škofa Antona Bonaventura je razvidno, da se klerikale in njihovih vrhovni vodja najbolj boje napredujoče organizacije svobodomiselnih elementov. Ta jim povzroča silnih skrb, ker vedo dobro, da od klerikalcev v tistem momentu, ko se strnejo napredni, svobodomiselni sloji v krepko organizirano falango. Veliki uspehi, ki so si jih v zadnjem času priborili klerikale v naši deželi, so v prvi vrsti pripisovati samo žalostnemu dejstvu, da je narodno - napredni stranki nedostajalo potrebne organizacije. Zadnje državnozbornske volitve so pokazale, da je imela naša stranka po deželi znatno število volilcev na svoji strani le v onih krajih, kjer je delovalo kakšno naše društvo in naj je bilo to bralno ali pevsko društvo ali pa kaka druga v naprednih rokah se nahajajoča stanovska organizacija. To dejstvo samo na sebi že daje misliti in nam kaže pot, po kateri moramo hoditi, ako hočemo, da sčasoma paraliziramo klerikalno premoč. Končno pa nas morajo poučiti tudi besni škofovi napadi na napredna društva in svobodomiselnih organizacije, kje se nahaja ključ k onim vratom, ki odpirajo napredni stranki lepšo, boljše bodočnost. Zato kličemo svojim somišljenikom po mestih in na deželi: Organizujte se, snujte marljivo izobraževalna, bralna in druga društva, pa bo prišel kmalu čas, ko bo slovenski narod enkrat za vselej strl moreče klerikalne spone.

— Železnica Karlovce - Metlika. Na predlog trgovsko-obrtniške zbornice zagrebske, da se železnica Karlovce - Metlika zgradi kot proga prve vrste, odgovoril je ogrsko - hrvaški trgovski minister z dopisom od 26. marca t. l. sledeče: Kar se tiče vloge zbornice od 12. februarja t. l., da se proga Karlovce - Metlika zgradi kot proga prve vrste, se nisem mogel na to prošnjo ozirati iz sledečih razlogov: Kot nadaljevanje te proge za sponami avstrijski del proge se bo mogel vsled obstoječih nepovoljnih odnošajev terena samo z izravnanjem dviga oziroma pada od 25% (pro mille) ustvariti, napram kojim odnošajem dviga odnosno strmine se bo mogel ogrski del proge zgraditi istotako ob maksimalnih odnošajih strmine od 10% (pro mille), a ker bo v takih okolnostih ogrski del proge i ob izravnanju normalji vicinalnih železnici še vedno imel večjo delotvorno sposobnost nego avstrijska proga, ki se projektira kot nadaljevanje proge Karlovce - Metlika, ne smatram za dognano, da bi že sicer znatno investicijo zahtevajoči troški te proge še bolj povečali z že vnaprej znano neproduktivno investicijo, ki je v zvezi z zgraditvijo železnice prve vrste.

— Kaj poretok uradniki? »Ljubljansko uradniško gospodarsko društvo« ni imelo v zalogi vžigalice »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Opetovano se je vodstvo društva s strani slovenskih članov opozarjalo na dolžnost, da se te vžigalice naroče in prodajajo društvenikom. Ves trud v tem oziru je bil zaman. Odločujoči gospodje so vedno našli kak cenen izgovor, da niso naročili narodnih vžigalic. Najčese se so izgovarjali s tem, da ni dopustno, da bi imelo slovenske narodne vžigalice v zalogi društvo, čigar člani so tudi Nemci. No, ta izgovor je držal samo dotlej, dokler niso klerikale založili svojih konkurenčnih vžigalic, ki so baje na korist »ohmejnim Slovincem«, v resnici pa so namenjene samo v podporo različnim klerikalnim organizacijam, ki se kristalizirajo v Marijinih družbah in bratovčinah. Kakor se nam namreč poroča, ima sedaj uradniško gospodarsko društvo v zalogi klerikalne vžigalice, dočim je bil prej ves trud zaman, da bi društvo tudi naročilo Ciril-Metodove. Čuje-mo, da ima glavno besedo pri imenovanem društvu znani Makso Bradaška, ki je pred kratkim uskočil v klerikalni tabor iz same nesebičnosti. Bradaška je baje tudi naročil klerikalne vžigalice. Kaj poretok k temu gg. uradniki? Ali bodo dovolili, da jim bode mož, kakršen je Bradaška usiljeval klerikalne vžigalice?

— Drobčinice iz zadnjega »Domoljubca«. Hrenovski kaplan se je pe-

ljal s sv. popotnico k bolniku. Konja se splašita in voz se prevrne, da padeta gospod in cerkvenik v voza. Kaplan se je pobil po obrazu in si izpahnil roko, cerkvenik pa se je lahko poškodoval na roki. Kdo teh dveh je bil huje kaznovan, kdo je bil večji grešnik? Prst božji!... Na Studnem pri Postojni ni niti 1400 duš, še te so revne tako, da si ne upajo spraviti skupaj v »svoje« in precej prismojenega župnika Janeža namene 1500 K, da bi namreč s tem proračunjenim denarjem zidali kapelo v čast tisti, ki se imenuje in je tudi »vratanebeška« katera imaključče, s katerimi bo odpirala nebeška vrata v hvaležnosti manjši za manjši dar, v večji za večji dar, ki se ga izročijo blaginjiku in župniku Janežu. Za teh 1400 duš ni dosti župne cerkve in štirih podružnic, tudi Marija Snežnica jim ne zadošča, hočejo imeti bolj asekurirano zveličanje, izbrali so si Lurško Marijo na — stroške drugih. Čast. g. Janež, blaginjak, predsednik Simčič — Nadejamo se prevzvišenega ukaza škofa Bonaventura, da se postavi letos enako svetišče v vsaki župniji. — V Dolenjem Logatcu je utihnilo govorjenje za novo farno. Da bi le res bilo!

— Vrhpolci si čestitajo, da imajo v cerkvi tako iziboren instrument, ki jim ga je naročil »čestiti« in »vrli« g. župnik pri trvdki Mayer v Feldhirschen na Predarlskem za 4000 K, ki so je že plačali. »Domoljub« priporoča trvdko z mirnim sream in »lahko«. Ker nimamo Slovenci izdelovalcev orgelj, denarja za tuje pa dosti, je to gotovo narodno delo, da se naroča vsa dela, ako le mogoče, pri Nemcih. Kaj nam za 4000 K! — V Toplicah na Dolenjskem so postavili g. župnik sv. misijon precej v začetku pod varstvo presv. Srca Jezusovega in brezmadežne Device Marije, to varstvo se je res izkazalo nadvse ljubeznivo in mogočno. Dekleta se ne morejo načuditi lepoti bandera s sliko Lurške Marije in sv. Neže. Tudi to je bilo nekaj posebne-ga, da so se med sv. misijonom dvakrat ustavili v Toplicah premilostni g. knezoškof. »Bog daj stanovitnost v spreobrnjenjeh!« — Prevzvišeni g. knezoškof se se kar na tihem pripeljal v Poljanice in spovedali skoro celo župnijo v dobrih dveh dneh. So pa govorili hudobni ljudje, da je tam doli kumovanje. — Župnik Oblak v St. Lovrencu kupčuje ne le z mlekom, tudi z jajci. Hvali se, da mu gre dobro, ker prvi mesec je dobil za jajca 744 K 84 vin. To ni poniževalno, ne sramotno! — Globel pri Sodražici hoče imeti svojo »potrebno« cerkev in v nji združiti sv. Družino, ki je sedaj razkropljena po župniji. Mati božja in sv. Jožef sta v Novi Stifiti, zopet Mati božja na Strmcu, župna cerkev je Jezusova, Globel pa dobi združeno sv. Družino, ker je sam preubog, prosi podpore z vseh strani. Blaginjak župnik Traven. — Cerkljanski kaplan zahteva za otroke pouk brez politike in pohujšanja. Zato je postavil šolo in plačuje učitelje. Prav ima, mi se spominjamo Borovnice...! Doslovno iz St. Jurja pri Kranju: »Ko so veleč. g. čekan iz Kranja, Anton Koblar, blagoslovili rakev, je društveni pevski zbor zapel v slovo.« Koblar blagoslovilja rakev. — V Sostrem je zatrjeval svoj značaj g. dr. Mihael Opeka: »Nescio flecti.« Prav tako! »Dobro blago se samo hvali.« — Iz Csaki Gorbe na Erdeljskem poroča delavski nadglednik Lavrič, da so Hrvatiji zložili za mašo povodom praznika sv. Jožefa. Tako naj bodo vsako leto, draga sotrpini! Ali bi ne bilo tam naše brez zlaganja doneskov »sotrpinov«?! — »Znano je, da so cerkveniki in organisti slabo plačani«, vendar naj takoj pošljejo svoje prispevke »Podpornemu društvu!« — V Rafaelovi družbi je voljen tajnikom g. M. Moškerc, kadar ga bode kdo tožil radi razžaljenja časti, spravi ga imenovana družba v varno zavetje. — Šuklje pesmi kuje, odkar z dekleti koketuje.

— »Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj« ima danes ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu« svoj ustanovni občni zbor, nakar vnovič opozarjamo gospe somišljenice. — Na dnevnem redu tega zborovanja so tele točke: 1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora; 2. O pomenu organizacije, poroča jurist gospod Rudolf Est; 3. Sprejemanje članov; 4. Volitve: a) odbora, b) namestnikov; 5. O izobrazbi, poroča učitelj gosp. Fran Škulj; 6. Slučajnosti.

— Od kandidature v mestni občinski svet je odstopil gosp. Anton Svetek. Ta svoj sklep je včeraj naznanil g. županu.

— Jubilejski sprevod na Dunaju. Deželni odbor bo ustanovil poseben osrednji deželni odsek, ki bo preskrbel primerno udeležbo Kranjske pri omenjenem sprevodu.

— Dovozna cesta k tržišču kolodvoru se bo gradila po predlogih deželnega odbora, ker sta Glanz-

mann in Gassner v bistvu od svojih zahtev odnehala. Cesto bo gradila tvrdka Chierici in Pihla.

— Za cestnega nadzornika za škofjeloški okraj je imenovan France Sušnik v Škofji Loki.

— V vestni odbor Postojnski je poklical deželni odbor Frana Križaja, tovarnarja v Sent Petru.

— Iz poštnih službe. Poštni blaginjak in višji poštni oficijal gosp. Ivan Klemenčič ter poštni kontrolorji gg. Rihard Freyer, Josip Flere in Josip Strukelj, vsi v Ljubljani so imenovani za višje poštnne kontrolorje.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je vrgla dražba prve razglednice Bleiweis-Vodnikove pri omizju »Zaplotnikov« v Šiški pri Matijanu 5 K 3 vin. Posebej se je dražil ovitek te razglednice, kar je dalo družbi 2 K 82 vin. To dražbo se je zabeležilo na listek s svinčnikom, no, tudi svinčnik je prišel na dražbo, dosegel je priznano vrednost 1 K 71 vin. in častiti »Zaplotniki« so še svinčnik darovali družbeni pisarni, češ, naj ga porabi tajnik Berce na Posavju, v Mostah in sploh na shodih, kjer deluje tako vneto za našo prekornostno družbo sv. Cirila in Metoda.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana ima svoj prvi občni zbor sredo, dne 15. t. m. ob 6. uri v porotni dvorani tukajšnjega deželnega sodišča.

Nemci so povsod enaki. V našem listu smo že zabeležili dejstvo, da se takozvani nemški »kolonisti« kar trumoma selijo iz Galicije v Poznanjsko, kjer dobe po nemški državi od Poljakov pokupljena (razlastitvena) posestva skoraj zastoj, — samo da bi branili nemški živelj proti prodirajočemu (?) polonizovanju. — Sedaj pa naenkrat svari nemški »Bund« v Galiciji, kakor poroča lvoovski »Dziennik Polski« štev. 166 pred emigracijo iz Galicije kamorkoli, poudarjajoč, »da mora biti galiskim Nemcem prva skrb, pokreptiti nemški živelj s tem, da se ustanavljajo velike občine, kakor oporne točke nemstva.« Dalje pravi »Bund«: »Ako nemški narod skrbi za nemške šole v Braziliji, Avstraliji, Turčiji, v mali Aziji itd. — primoran je tudi skrbeti za nemške koloniste v Galiciji.« — Nemci so naredili posebne zemljepisne karte, na katerih je vsaka tudi najmanjša nemška občina zabeležena! »Dziennik Polski« končuje svoj daljši članek s temile besedami: »Priobčili smo nekaj zanimivih dat in pojavov iz srede naših domaćih »hakativstov«. Kakor vidimo, se nam napoveduje brezobzirna vojna na vseh koncih in krajih v prav provokatoričnih oblikah! Mi pa moramo biti pazljivi in na straži pred gadjo zalego, kojoj smo si sami vzgojili na svoji grudi! Sikanje teh nevarnih gadov se že sliši — obvarujmo se vsaj njih strupenega žela! — Naš edini spas je, nasloniti se na »vseslovanstvo«! — Tudi pomembno znamenje časa ali ne?!

Naši ljudje v Ameriko — italijanski delavci pa k nam! Od dolenjske strani se nam piše: Vsako leto, ko prilete v naše kraje tako željno pričakovane lastovke, prikažejo se tudi leto na leto mnogobrojnejše Italijani v naše kraje. Nekateri kot zidarji, drugi zopet kakor ogljarji v pragcdzovih kneza Auersperga na »Rogovih«. Mislečemu človeku se nehotе usiljuje vprašanje: Ali bi ne mogli naši ljudje sami opravljati teh del, in še posebej, ali res ne umejo načine »kuhati« lesnega oglja in ali morajo ta posel oskrbovati tuj nam priseljenci, ki pridejo semkaj kar s svojimi ženami in otroki? Naši ubogi, nič ne znajoči težaki pa se morajo liki krt potikati po ameriškanskih rudokopih in si služiti preskromni denar zase in za svoje! — Koliko naših pridnih ljudi bi našlo doma izdatnega zaslužka, ako bi bili imeli priliko, se kaj boljsega naučiti! Upajmo, da bode obrtno-strokovna šola ugodno vplivala na naše potome!

Članice »Splošnega slovenskega ženskega društva« vabi odbor, da se zanesljivo in prav mnogostevilno udeležijo zborovanja »Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb«, ki se vrši jutri, v sredo ob 6. pop. v porotni dvorani o. kr. deželnega sodišča v Ljubljani. Skrb za našo mladino spada v prvi vrsti v delokrog žene, zato naj bi se zbrale vse Slovenke okrog tega velevažnega in koristnega društva, ki jim nalaga plemenito in vzvišeno nalogo!

»Naša zveza« bo imela svoj redni občni zbor dne 23. t. m. ob pol 8. zvečer v »Narodnem domu«. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika o delovanju društva v minoletem upravnem letu. 3. Poročilo blaginjika o društvenem gnotnem stanju. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Določitev prispevkov. 6. Volitev odbora. 7. Volitev pregledovalcev računov. 8. raznoterosti. Na

ta zbor se tem potom vabijo vsi častiti člani.

Gospica Frida Groszova je za bodočo sezono angaževana na hrvaškem narodnem gledališču v Zagrebu. Vodstvo hrvaškega gledališča je sklenilo z njo pogodbo preteklo nedeljo.

Kupujte Trubarjeve slike! V izloži "Narodne knjigarnice" na Jurčičevem trgu v Ljubljani je razstavljena umetniški dovršena radiirunga Primoža Trubarja, na katero zlasti opozarjamo naše umetniške kroge. To je prva slovenska radiirunga sploh, umotvor velike umetniške vrednosti. Napravil jo je znani slovenski akad. slikar Matevž Stenčič. Sežite po tem umotvoru tembolj, ker je del čistega dobička odmenjen fondu za Trubarjev spomenik. Dobi se v "Narodni knjigarni". O radiirungu sami prinesemo v kratkem kaj več v podlistku.

Umrja je v Ljubljani soproga rodoljubnega g. Stefana Kluna gospa Marija Klun prej Trost. Bodi ji zemljica lahka!

Obtrtnike, ki imajo stare stroje in orodje prosi trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, da ji blagovljeno naznaniti, če bi hoteli za tehniški muzej za industrijo in obrt, ki se namerava povodno praznovanja 60letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja na Dunaju ustanoviti in ki naj na vzgledih kaže napredek avstrijske tehnike, stare ne več rabljene stroje in staro orodje shraniti in svoj čas, ko se nameravani muzej ustanovi, brezplačno odstopiti omenjenemu muzeju. Zbornica prosi, da se ji za sedaj za navedeno svrhu sposobni material, ki bi se dal na razpolago, le naznani, da bo svoj čas poslala seznam naznanjenih in predmetov predstojništvu muzeja, ki bo izbralo uporabne predmete.

Letošnji glavni nabori so se precej zakasnil in se prično stoprav 27. aprila. Za ljubljansko mesto bo nabor dne 8., 9. in 11. maja, za okolico 12., 13., 14. in 15. maja. Sodni okraj Vrhnika ima svoj nabor 16. in 18. maja.

Junak noža. Ko so v nedeljo zvečer v Gor. Siški peli fantje mimo Pavšičeve gostilne, skočil je iz nje Lovrenc Arhar, ki je osuval z nožem fanta Schweigerja in ga poškodoval na glavi in roki.

Umrj je v Kranju ondotni veletržec in posestnik g. Ivan Majdič. Pokojnik je bil zvest rodoljub in podpiratelj narodnih prstev.

Okradena cerkev. Znano romarsko cerkev na Sv. Višarjih so okradli neznani tatovi za par sto kron.

Umrja je v Trnovem na Notranjskem gospa Marija Nučič, o. kr. davkarja vdova. N. v m. p.!

Odlikovanje. Kakor smo poročali včeraj, je bila trdnica Janko Popovič, eksportna trgovina živine v Cerklji, odlikovana na razstavi za pitano živino na Dunaju s srebrno kolajno. To je prvi slučaj, da je bila naša domača živinoreja na razstavi odlikovana; s tem je gotovo pomagano, da bodo duri naši trgovini še bolj kakor doslej odprte, kajti s tem odlikovanjem se je širša javnost seznanila, da tudi pri nas živinoreja napreduje, za kar gre vse priznanje domačim živinotrcem, ki so znali obširna pota pridobiti izvozu domačih živine, katere se zadnja leta izvažajo lepo število.

Ženska podružnica "Družbe sv. Cirila in Metoda" za Novo mesto in okolico, je imela ob precejšnji udeležbi dne 22. marca svoj občni zbor. V novi odbor so voljene te dame: Predsednica, ga. J. dr. Žitkova; podpredsednica, ga. M. Kozinova; blaginjičarka, ga. A. Komparetova; tajnica, gđ. F. Vavpotičeva. Za namestnice so voljene te dame: Ga. I. Levčeva, ga. M. dr. Vavpotičeva, ga. T. Rohrmannova, ga. J. Malneričeva, gđ. R. Preatonijeva ter ga. V. Skaletova. Pri seji, ki je bila 10. t. m., se je sklenilo prirediti dne 14. junija vrtno veselico v prid "Družbi sv. Cirila in Metoda". Ker pa se naprosijo razna društva za blagohotno sodelovanje njih odbor vljudno prosi, da sama ta dan ne prirejajo nobenih veselice.

Toplice pri Zagorju ob Savi. Šolarska kuhinja na topliški šestrazrednici se je zaključila dne 28. sušca. Že vsa leta svojega obstanka deluje ta kuhinja tako izobno, da namenu v vsakem oziru popolnoma odgovarja. Le žal, da je nekateri kratkovidni ne-hvaležneži ne znajo ceniti in niti ne pomislijo, komu utegne škodovati njih podlo besedičenje. — Kuhinja je tudi preteklo sezono delovala pod spretnim in neutrudnem nadzorstvom gđ. učiteljice R. Junis, F. Jankovič in M. Garbeis jako pridno, kar je razvidno iz dejstva, da je bilo v dobrih petih mesecih med šolsko mladino razdeljenih 5023 porcij. Da ta dobrodelna naprava uspeva, ima za sluge šolsko vodstvo, kakor tudi rudniški ravnatelj g. Ferd. Schüller in bratovska skladnica. Prosimo vse te in upamo, da tudi gđ. učiteljice še

v prihodnje delujejo na tej poti v blagor ljudstva in šole tako skrbno in vneto kot doslej. — o.

Moška vodružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Celju imela je dne 11. aprila t. l. svoj občni zbor. Nov odbor se je konstituiral tako, Profesor dr. A. Dolár, predsednik; odvetniški kandidat dr. G. Serneec; njega namestnik; zdravnik dr. J. Serneec, tajnik; učitelj F. Voglar, njega namestnik; odvetniški kandidat dr. S. Rajh, blaginjak.

Spodnještajersko nemško učiteljsko društvo je nedavno zborovalo v Celju, kakor se nam piše iz učiteljskih krogov. Ob tej priliki "počastil" je zborovalce tudi deželni odbornik Morio Stallner ter jim zatrdil, da ima večina nemških deželnih poslancev najboljšo voljo, (to trdi že leta in leta!) kaj storiti v poboljšek gmotnega stanja štajerskega ljudskega učiteljstva, a da deželne finance še nekaj let tega ne pripuste! In ta izvajanja — čajte! — vzbudila so glasno pritrdjevanje. — Vprašamo: Kako se tako vedenje vjema z nazori, ki jih ima štajersko organizirano učiteljstvo glede ureditve svojih plač? Vidi se, da je nekaterim nemškimi učitelji "deutsch-völkisch" še vedno nad — kruh.

Umrja je pri Sv. Antonu v Slov. Goricah na Štajerskem gospa Marija Tušak roj. Borko, trgovka in posestnica. N. v m. p.!

Za župana v Konjicah je izvoljen čevljar Fr. Kowatsch, seveda pristen in hud Nemeec.

Strela je udarila v nedeljo 12. t. m. blizu Gleisdorfa na Štajerskem v kapelico, v kateri je bilo več 17 do 20 let starih deklet. Ena je bila na mestu mrtva, štiri so nevarno, ostale pa lahko ranjene.

Slovensko gledališče v Gorici. Iz Gorice 13. aprila: Včeraj smo slišali lepo francosko opereto "Mamzell Nitouche". Gledališče je bilo nabito polno. Tudi z dežele je bilo nekaj udeležnikov. Na našem malem odru seveda se ne da uprizoriti ta opereta tako, kakor v Ljubljani. Tudi zbor gojenj je bil premajhen, štel je jedva 4 pevke. Igralo pa se je na sploh dobro. Thalerjeva (Deniza) in Povhe (Celestin) sta bila prav dobra. Danes se ponovi "Mamzell Nitouche". Jutri pa se ponovi na splošno zahtevo Cankarjeva farsa "Pohujšanje v dolini šent flurjanski". V lažje umevanje farse bo predaval o njej jutri zvečer ob 6. v čitalnici gosp. profesor dr. Ozvald. — "Martin Krpan" odpade.

Umrj je v Sedlu pri Breginju ob italijanski meji g. Franc Lazar, posestnik in trgovec, vrl spoštovan mož, zvest prista narodno-napredne stranke. Bodi mu lahka zemlja domača!

Ukradla mu je srce, čevlje in hlače. 27letna Antonija Žica iz Kamnika je živela v Trstu skupaj z ljubimcem Francem Kreševičem, ki jo je nad vse ljubil. Te dni mu je pa ušla in mu vzela čevlje in hlače.

Z vrelo vodo se je oparila v Trstu 3letna Roza Kljun po liču in glavi, da je morala v bolnico.

Za opeklinami je umrja v tržaški bolnici 4letna Amalija Gruden iz St. Polaja pri Nabrežini.

Vtopil se je v Trstu dinar I v a n S m u o, star 54 let. Dejal je glavo v škač vode in jo toliko časa tiščal notri, da se je vtopil.

Detomor. V Trstu so našli na cesti mrtvo truplo otroka, ki je bil zadavljen. Mati otroku je baje neka dekla.

Povezil je voznik Ivan Žolar v Trstu 70letnega Antona Fabrisa, ki je vsled tega umrl.

S sekiro je ranil 20letnega I v a n a K o c i j a n d i č a iz Tara pri Poreču njegov očec, ko je bil pijan. Zadal mu je hudo rano na glavo, da so ga prepeljali v tržaško bolnišnico.

Boj na življenje in smrt. Blizu Zagreba se je dogodila na Savi nesreča, ki bi skoraj stala dva človeka življenja. Ivan Vrtačnik in Florijan Faljer s Štajerskega sta vodila splav Ivana Komarja iz Zadreja na Štajerskem. Kar sta zadela ob mostno kozo s tako silo, da se je splav razbil in oba splavarja padla v vodo. Dasi sta bila vesela plavača, vendar ju je deroča Sava vedno držala v sredi najmočnejšega toka, da nista mogla iz njega. Sli so jima sicer na pomoč, toda na noben način niso mogli do njih. Že ko sta bila oba do smrti izmučena, se jim je posrečilo vreči jima iz čolna vrvi, katerih sta se oprijela in se tako rešila gotovega pogina.

Mednarodna panorama Pod trančo nas vodi ta teden po ameriških prerijah in pragozdi, kjer prebivajo Indijanci. Priliko imamo, da si to nenavadno človeško pleme ogledamo v celem njegovem življenju: pri razveseljevanju, pri pogrebi, v rodbini, na potu itd., kar bo posebno nikalo mladino, ki s slastjo čita indijanske povesti. Pri tem pa tudi ne

manjka znamenitih pokrajin, eksotičnega rastlinstva, divjih prerij, vodopadov itd.

Meste provizoričnega lekarnarja v deželni bolnici se raspisuje do 15. maja t. l.

Ogenj v goru. Včeraj popoldne je v Koslerjevem goru ob Tirolskem parku saželo goreti in je ogenj uničil okoli 70 kvadratnih metrov mladega gozda. Zažgal je najbrž kak neprevidnež, ki je vrzel gorečo cigareto — proč. Ogenj so pogasili Koslerjevi uslužbenici.

Prijet tat. Včeraj dopoldne je prišel k pleskarju g. Jožefu Makovcu na Radeckega cesti njegov bivši pomočnik Alojzij Redicon, roj. 1869. v Trstu, pristojen v Gorico in prosil delajočega pomočnika, da mu posodi 40 v. za zajuterk, katerih pa ni dobil. Popoldne je navedeni pomočnik opazil, da je izginila iz mojstrove mize koverta, v kateri je bilo 16 K denarja. Takoj se je obudil sum, da tat ne more biti nihče drugi, kakor Redicon. Ko je pomočnik tatvino ovadil policiji, je šel s stražnikom iskat tatu po gostilnah v Kolodvorskih ulicah, kjer sta ga faktično dobila. Ko je bil Redicon aretovan, je tatvino tajil, a ko so mu pa obisti natančneje preiskali, so dobili 13 K zašitih v hladnem robu, 3 K pa je bil, kakor je sam priznal, še zapravljen. Tržaškega uzmoviča so izročili sodišču.

Tatvina. Danes ponoči je bilo v nekem tukajšnjem hotelu ukradenih dunajskemu trgovcu g. Salamonu Wilhelmu par čevljev z gumbi iz ševró usnja, njegovi ženi pa spodnje krilo iz črnega svilnatga klota in volnato svetlosivo zgornje krilo v skupni vrednosti 126 K. Tat dosedaj še ni znan.

Delavsko gibanje. Včeraj se je skozi Ljubljano peljalo na Hrvaško in Ogrsko 500 laških zidarjev in dniarjev, 48 jih je ostalo tukaj, 20 slovenskih tesačev se je pa pripeljalo iz hrvaških šum.

Izgubljene in najdene reči. Branjevka Uršula Brecljnikova je izgubila ročno torbico, v kateri je imela nekaj čez 13 K denarja. — G. Josip Rotter je izgubil listino v kateri je imel bankovec za 10 K in dve pismi. — Šivilja g. Justina Šušteršičeva je izgubila rdečo, pleteno denarnico v kateri je imela 10 K denarja. — Delavka Katarina Staretova je izgubila svilnato ruto, vredno 5 K. — Slikarski mojster g. Albin Walland je našel ročno torbico s srednjo vsoto denarja in jo oddal pri magistratu.

"Društvena godba ljubljanska" koncertuje danes popoldne v kinematografu "Edison", Dunajska cesta, nasproti kavarni "Evropa" in sicer pri predstavah ob 4., 5., 6., 7., in 8. zvečer.

Drobne novice.

Poljedelski minister dr. Ebenhoch obiskuje sedaj rudnike okoli Mosteca.

Nemški kancelar knez Bülow je prišel v Rim, kjer ga je sprejel kralj v avdijenci, nakar je konferiral z ministrom Tittonijem.

Veliko pomevanje je zakrivila soc. demokratska mestna uprava v Offenbachu na Nemškem. Zaprl so več mestnih uradnikov in občinskih zastopnikov.

Velik škandal v boljših krogih so odkrili v Hamburgu, kjer je neka babica odstranjevala deklicam posledice občevanja s častniki. Dva častnika sta se ustrelila, eden je pebegnil v Ameriko.

Samoumor dveh bratov. V Budapešti so ustrelila majorja generalnega štaba Nikolaj in Pavel pl. Palkovics. Vzrok ni znan.

Cesar ne gre za veliko noč k hčeri v Wallsee, temuč ostane na Dunaju.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Nepoboljšljivi slepar. Ferdinand Kučera iz Kamnika doma, prodajniški sluga na Selu, je bil pri Pavlu Šetini kot zavarovalni subagent. Kot tak je sleparil na ta način, da je strankam povedal bolj ugodne pogoje, kakor jih je zapisal v zavarovalne pele, in tirjal od njih nadplačila, ne da bi o tem obvestil zavarovalno družbo, denar pa zase porabil. Na ta način je oškodoval 7 strank za 125 K 35 v. Kučera, ki je bil že večkrat zaradi goljufije in tatvine kaznovan, je bil obsojen s nova na 15 mesecev ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Pogreb grofa Potockega. Lvon, 14. aprila. Danes ob 11. dopoldne je bil pogreb umorjenega cesarskega namestnika grofa Potockega. Pred namestniško palačo je imel govor deželni maršal grof

Badeni, ki je slavil zasluge pokojnikove za državo in domovino. Na krsto je bilo položenih več nego 500 vencev. Na čelu mrtvaškega sprevoda je stopala duhovščina, za njo cesarjev odposlanec grof Polonievski, ministrski predsednik baron Beck in ministri baron Bienenrth in dr. Korytowski; pokojnikova rodbina in nepregledna množica žalujočih. Pred bernardinsko cerkvijo so mrtvo truplo še enkrat blagoslovili in je nato po železnici prepeljali v Dzesowice.

Lvon, 14. aprila. Ministrski predsednik baron Beck in ministri baron Bienenrth sta danes obiskala grofico Potocko, da ji izrazita v imenu vlade najiskrenejše sožalje. Skoro nato jo je posetil cesarjev odposlanec grof Polonievski, da ji kondolira v cesarjevem imenu.

Starorusni protestujejo. Lvon, 14. aprila. Na uličnih volgalih so nabiti lepaki, v katerih se protestuje proti temu, da bi se morilca Sičinskega imenovala Malorusa, češ da je on "hajdamak", to je prista mladorusinske stranke, ki nima s pristnim maloruskim narodom prav nobenega stika.

Kdo bo češki deželni maršal?

Praga 14. aprila. "Čas" javlja, da bo za novega deželnega maršala imenovan al. dr. Herold ali dr. Škarda. Mladoročci in agrarci so namreč predložili vladi spomenico, v kateri zahtevajo, da se mora imenovati za novega deželnega maršala eden izmed pripadnikov meščanskih strank.

Podban Vuchetich vržen iz lokala.

Zagreb 14. aprila. Snoči je prišel podban in oddelni predstojnik za notranja dela Vuchetich vinjen v orfej. Zbrano občinstvo je jelo demonstrirati proti njemu in ker ni hotel prostovoljno zapustiti lokala, so ga s silo iztirali na ulico.

Morilčeva mati.

Lvon, 14. aprila. Preiskovalni sodnik je vnovič zaslišal mater Miroslava Sičinskega. Mati še vedno zatrjuje, da je ona pregovorila svojega sina, da je izvršil umor grofa Potockega.

Hišne preiskave pri soc. demokratih. Lvon, 14. aprila. Policija je izvršila več hišnih preiskav pri maloruskih socialistih demokratih. Našla ni nič obtežilnega, marveč se je celo prepričala, da niso socialisti demokratje v nobeni zvezi s Sičinskimi.

Protiruske demonstracije. Lvon, 14. aprila. Demonstracije proti Malorusom so trajale vso noč. Množica je razbila šipe na palači grško-katoliškega škofa.

Mestne volitve v Sarajevu. Sarajevo, 14. aprila. Po ljutem volilnem boju je zmagala pri občinskih volitvah Avstriji prijazna koalicija proti srbskim radikalcem, ki so propadli za 140 glasov. Vladni listi dolže Srbe, da so dobili iz Belgrade 40.000 dinarov v volilne svrhe.

Knez Nikola v Petrogradu. Petrograd, 14. aprila. Knez Nikola je danes sprejel ministrskega predsednika Stolipina in odposlanstvo gospodarstvene dume.

Nemški kancelar pri papežu. Rim, 14. aprila. Papež Pij sprejme jutri nemškega kancelarja kneza Bülowa. Po avdijenci bo Bülow konferiral s papeževim državnim tajnikom.

Poslano.*

Pretekli teden so se razposlale iz Studenega od pripravljalnega odbora za zidanje lurske kapelice na razne naslove neke prošnje za podporo, na katerih se sveti tudi moje ime. Da se izognem morebitnim na-

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon

padom na mojo osebo in nepotrebnim besedam, izjavljam, da se je moje ime našlo na dotičnih prošnjah brez moje vednosti in brez vsakega dovoljenja od moje stani.

V Studenem, 12. aprila 1908.

Mirko Fegio
nadučitelj.

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka v Ljubljani".

Uradni kurzi dan. borze 14. aprila 1908.

Naložbeni papirji	Denar	Blago
42% majska renta	97 75	97 95
42% srebrena renta	99 45	99 65
4% avstr. kronska renta	97 70	97 90
4% zлата	116 05	116 25
4% ogrska kronska renta	93 55	93 75
4% zлата	111 50	111 70
4% posojilo dež. Kranjske	97 75	97 95
4% posojilo mesta Spiljet	100 10	101 10
4% posojilo mesta Zadar	99 50	100 50
4% bos.-herc. železniško posojilo 1902	99 05	100 05
4% češka dež. banka k. o.	97 95	98 25
4% zlast. pisma gal. dež. hipotekne banke	97 95	98 15
4% zlast. pisma gal. dež. hipotekne banke	99 70	100 70
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	102 55	103 50
4% zlast. pisma Innerst. hranilnice	98 50	99 50
4% zlast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	98 50	99 50
4% z. pis. ogr. hip. ban.	99 25	100 25
4% obl. ogr. lokalnih železn. d. dr.	98 25	99 25
4% obl. češke ind. banke	99 75	100 75
4% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 90	—
4% prior. dolajnskih žel.	98 20	99 20
3% prior. juž. žel. kup. 1/4%	294 75	296 75
4% avstr. pos. za žel. p. o.	98 75	99 75

Srečke	213 75	217 75
Srečke od l. 1860%	213 75	217 75
od l. 1864	261 50	265 50
tziske	147 25	151 25
zem. kred. i. emisije	273 —	279 —
II.	269 —	275 —
ogrške hip. banke	247 50	253 50
srbske a hrs. 100 —	101 —	107 —
tureške	186 75	187 75
Basilijske srečke	20 75	22 75
Kreditne	454 —	464 —
Inomoške	108 —	118 —
Krakovske	119 —	125 —
Ljubljanske	64 50	68 50
Avstr. rdeč. križa	50 75	54 75
Ogr.	27 80	29 80
Rudolfove	66 —	70 —
Salcburške	110 —	—
Dunajske kom.	501 —	511 —

Dejnice	135 25	136 25
Južne železnice	135 25	136 25
Državne železnice	682 75	683 75
Avstr.-ogrške bančne deln.	1735 —	1745 50
Avstr. kreditne banke	633 75	634 75
Ogrske	745 —	746 —
Zivnostenske	238 —	239 —
Premogokop v Mostu (Brüx)	714 —	718 —
Alpske montan	687 25	688 25
Prške žel. ind. dr.	2663 —	2673 —
Rima-Murányi	553 50	554 50
Trboveljske prem. družbe	284 —	286 —
Avstr. orožne tovr. družbe	550 —	553 50
Češke sladkorne družbe	173 —	175 —

Valute	11 33	11 36
C. kr. cekin	11 33	11 36
20 franki	19 09	19 12
20 marke	23 49	23 54
Sovereigns	23 97	24 05
Marke	117 60	117 80
Laški bankovci	95 60	95 80
Rubliji	251 50	252 50
Dolarji	4 80	5 —

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 14. aprila 1908.			
Termin			
Pšenica za april	za 50 kg K	10 47	
Pšenica za oktober	za 50 kg K	9 16	
Rž za april	za 50 kg K	9 —	
Koruzi za maj	za 50 kg K	6 23	
Koruzi za julij	za 50 kg K	6 35	
Oves za april	za 50 kg K	7 03	
Oves za oktober	za 50 kg K	6 4	
Efektiv.			
10 vin. ceneje.			

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 906. Srednji tlačni tlak 786 9 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
13. 9. zv.	733 0	10 1	sl. jvzhod	oblačno
14. 7. zv.	733 2	8 8	sl. svzh.	"
2. pop.	732 7	12 7	p. m. svzh.	"

Srednja včerašnja temperatura 9 1° mm norm. 93 mm. Padavina v 24 urah 0 3° mm

Potrjim srcem naznanjamo vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Marija Klun prej Trost

hišna posestnica in bivša gostilničarka

snoči ob osmih, po dolgotrajni mučni bolezni, po večkratnem sprejemu sv. zakramentov za umirajočo, v 74. letu starosti, blaženo zaspala v Gospodu.

Pogreb predrage rajnice bo v sredo, dne 15. t. m. ob polu 5. popoldne iz hiše žalositi, Hrenove ulice št. 3, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo služile v raznih cerkvah. Pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

FRANC JOŽEFOVA GRENKA VODA

odlična naravno
odvajajoče sredstvo

Prežalostnim in potrjim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je moja preljubljena mati, stara mati, sestra in svakinja, gospa

Marija Nučič

c. kr. davkarja vdova

po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, dne 12. aprila 1908 ob 5. zjutraj mirno v Gospodu zaspala. V Trnovem na Notranjskem, dne 11. aprila 1908.

Marija Fabiani.

Potrji najgloblje žalosti, javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni brat in stric, gospod

Ivan Majdič
veletržec in posestnik

po dolgi in mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče danes, dne 13. aprila 1908 ob 2. uri popoldne izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb preljube pokojnika bode v sredo, 15. aprila 1908 ob 3. popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v tukajšnji župni cerkvi. Bodi blagemu pokojniku ohranjen ljub spomin.

V Kranju, dne 13. aprila 1908.

Žalujoči ostali.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem dušomeročo vest, da je naša iskrenoljubljena, nepozabna soproga, ozir. mati, stara mati, tašča, gospa

Marija Tušák roj. Borko
trgovka in posestnica

po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, danes, dne 12. aprila 1908 ob 5. uri popoldne v 59. letu starosti izdihnila blago dušo.

Pogreb preljube pokojnice bode v sredo, dne 15. aprila dopoldne ob 9. uri.

Priporočamo nepozabno v blag spomin.

Sv. Anton v Slov. goricah, dne 12. aprila 1908.

Jožef Tušák, soproga. — **Jožef Tušák** in **Radivoj Tušák**, učitelj, sinova. **Marica Klemenčič**, hčerka. — **Jožef Klemenčič**, učitelj, zet.

Zahvala. 1322

Za premnoge dokaze presrečnega sočutja ob smrti in pogrebu iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

dr. Emila Klimeka
okrožnega in letovškega zdravnika na Bledu

izreka vsem ljubim prijateljem in znanecem najpresrečnejšo zahvalo

družina Klimekova.

Na Bledu, dne 11. aprila 1908.

Zahvala. 1330

Vsem ljubeznivim sorodnikom, prijateljem in znanecem, osobito pa gg. ravnatelju Albinu Mayerju, njegovemu sinu, sedlarskemu mojstru Segu in sinu, ki so našega prerano umrlega nepozabnega soproga, ozir. očeta, brata, starega očeta in strica, gospoda

Ivana Jerška
delovodjo v predilnici

med boleznijo obiskovali in tolažili, dalje vsem udeležencem, ki so draga rajnika spremili k zadnjemu počitku, izrekamo tem potom globoko presrečno zahvalo.

Osobito in iskreno pa se zahvaljujemo gg. uradnikom, mojstrom, slav. društvu delovodij, delavcem in delavkam predilnice za toli številno častno spremstvo, dalje sl. direkciji v Trstu in g. trgovcu Grošlju za poklonjene lepe vence.

Vsem iskrena zahvala!

V Ljubljani, 14. aprila 1908.

Žalujoči ostali.

Samo pristna

goriška
in različna vina

se točijo najceneje

885-16

Goriškem vinotoču
Ljubljana
Stari trg 13.

Razglednice
umetniške, in
pokrajinske

se dobe vedno v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“
Jurčičev trg št. 3.

Javna zahvala.

Gospodu **Adolfu Ribnikarju**, živino-zdravniku v Ljubljani, izrekam toplo zahvalo na tem, da mi je ozdravil svinjo ter me s tem obvaroval znatne škode Gospoda Ribnikarja, čigar poučna predavanja sem že slišal, priporočam kot izvrstnega živino-zdravnika vsakemu živinorejcu.

V Trnovem, dne 11. aprila 1908.

Franc Šarc
posestnik.

1320

Razne prevode

iz nemščine v slovenščino
cirkularjev, pisem in drugih tiskovin
oskrbi ceno v tej stroki izvešban
uradnik.

Naslov v upravnistvu „Slov. Naroda“.

Dva 1264-5

čevljar. pomočnika

za fina in razna dela sprejme takoj
Ivan Zamljen, čevljarški mojster na
Kongresnem trgu v Ljubljani.

Fužina za kose sprejme mlade
spretno

fužinske kovače

pod ugodnimi pogoji takoj v trajno
delo.

Prošnjiki naj se obračajo na fužino
Zeilingera v Himmelbergu na
Koroškem. 1228-7

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani išče s 1. avgustom

stanovanje

z 7 do 8 sobami.

Ponudbe naj se pošiljajo v društveno pisarno v **Gospodskih ulicah št. 20.** 1319

Ura z verižico
za samo K 2.—.

Zaradi nakupa velike množine ur razpošilja šlezijska razpošiljalnica: prekrasno pozlačeno 96-urno precizijsko uro ankerico s lepo verižico za samo K 2.— kakor tudi šleto garnetno. — Po povzetju razpošilja

Prusko-šlezijska razpošiljalnica
F. WINDISCH v Krakovu U/38.
NB. Za nengajajoče denar nazaj. 1321

Najprimernejše
velikonočno darilo

SO

kasete s pisemskim papirjem

ki jih ima v veliki izbiri na prodaj

„NARODNA KNJIGARNA“.

Zobni prašek Irex
v avto-pušici.

Automatsko oddajanje praška. — Nevo!

Idealni izdelek najnežnejše finosti, kar si je misliti moči

Vsak lonček obsega okoli 60 porcij, zadosti za 2 meseca. Cena K 1-20.

Spretnega stenografa

večšega slovenske in nemške stenografije, sprejme pisarna **dr. Frana Brncića** in **dr. Mateja Pretnerja**, odvetnika v Trstu. Strojepisici imajo prednost. 1327-1

Kot 1313-1

hišnik ali pristavnik

želi službe zakonski par, ki je brez otrok ter že več časa opravljal to delo. Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Najboljše srajce

bele in barvaste, za gospode so s znamko „labud“

SCHUTZMARKE
A. ŠARC
LJUBLJANA-LIBERCH

izdelane v lastni šivalnici. Priporočila jih 934-9

Anton Šarc
Sv. Petra cesta št. 8 v Ljubljani.

Za velikonoč!
Najfinjši
pisemski papir

francoski in angleški v okusnih kasetah in zavitkih se dobiva v

„Narodni knjigarni“
združeni

s trgovino s papirjem, pisanimi in risanimi potrebnostmi

Jurčičev trg 3.

Trpežen, močan VOZ

(parizar) je cenó naprodaj v skladišču opeke na **Trnovskem pristanu št. 1 v Ljubljani**

Karel Jelovšek. 1315-2

Dobro išča stara špecerij. trgovina, prodaja žganja in vina ter trafika

nasproti velike cerkve na glavni cesti v obljudenem kraju (zdravilišče) se zaradi rodbinskih razmer pod povoljnimi pogoji **takoj prod.** Letni promet 70-80.000 kron. 1166-8

Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“.

Prirodna arzenoželjeznata voda RONCEGNO

Prav uspešna ob malokrvnosti, kožnih, živčnih, ženskih boleznih, zdravniško jako priporočena. Zdravljenje doma (s pitjem) pripravno za vsak čas. Naprodaj po vseh lekarnah in zalogah vod. Znamenito kopališče in zračno zdravilišče (Južno tirolsko 1¹ ure železnične vožnje od Tridenta). Zdravilišče dom Grand hotel de bains in parki. Odlične hiše I. vrste v prekrasni leži (535 m) z velikimi 150.000 štirj. metrov obsežnimi jelovimi gozdi. Impozanten pogled čez dolomite. Milo planinsko podnebje. 1293-2

Sezija od 1. maja do oktobra.

Pod ugodnimi pogoji se da v najem ali pa tudi prodaj

restavracija Josip Ažman v Bohinj. Bistrici.

Restavracija leži ob novi železnici, ima 2 veliki gostilniški sobi in 13 sob za stanovanje, hlev, prodajalnico za mesarja, več zemljišča in gozd. Posebno pripravno je tudi za hajakarje.

Kupci naj se obračajo naravnost na gospodarja. 1245-4

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, obstejdče iz 5 sob in pripadki, se odda za avgustov termin v **Knallovih ulicah št. 5.** Več se izve v **Narodni tiskarni.**

Dva krepka vrtnarska učenca

proti takojšnjemu plačilu sprejme takoj **I. Wider**, trgovski vrtnar v Ljubljani. 1303-2

Prodajalec usnja

ali čevljar, dobro izvešban v računanju, se takoj sprejme. Plača po dogovoru.

Poižve se pri **g. Mateju Oblaku na Kongresnem trgu št. 6 v Ljubljani.** 1326-1

Enonadstropna hiša

na jako ugodnem prostoru za trgovino ali obrt, se prodaj na **Vrhniki.** Cena okroglo 5000 K.

Več pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 1328-1

Blagajne, varne proti požaru in vlom, „Fox“ pisalni stroji, ameriško pohištvo za pisarnice ceneje nego kjerkoli. — **Bečko skladišče blagajna, delničarsko društvo Zagreb, Illica 22.** 9424-81

Spreten komptoarist

z daljšo pisarniško prakso, nemškega, hrvaškega, ozir. slovenskega jezika zmožen in izurjen korespondent zgorajšnjih jezikov, se išče za pisarno trgovine na delovo v **Zagrebu.** Za zanesljivo, moč je to trajno mesto.

Ponudbe pod naslovom „Entsprechend“ v **Zagreb, poste restante.** 1265-3

Knjige
primerne za
velikonočna darila
se dobivajo v
Narodni knjigarni.

Podružnica v Spiljetu. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Podružnica v Celovcu.

Del. glavnica K 2.000.000. **Stritarjeve ulice št. 2.** **Rezervni fond K 200.000.**

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

21-44

Pozor! Čitaj! Pozor!
Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izvrstno in s najboljšim uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju — bolih v prsih, — prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi — pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. itd.
Delovanje izborna, uspeh siguran. Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 vin, 4 steklenice 5 K 80 vin, po povzetju, ali če se pošlje denar naprej. — Manj kot 2 steklenice se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:
P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 209 (Slavonija) 3963-16 I

Klobuki se sprejemajo v popravilo.
 Šest spretnih

kovačev
 in štiri
ključavničarje
 sprejme takoj vodstvo premogokopa trboveljske premogokopne družbe v Zagorju. 1222-6

Pozor, gospodje in mladeniči!
 V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je **KAPILON št. 1**. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjuje prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. Naroči naj si ga vsaka družina, imam mnogo priznanj in zahvalnic. Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 n, 2 lončka 5 K.
 Naročite samo pri meni pod naslovom 3963-16 I
PETER JURIŠIĆ
 lekarnar v Pakracu št. 66 v Slavoniji.

Moderna svila za bluže
 in nakit, baržuni, pliši, čipkasto blago, čipke, vložki, svilene vezanine, ... pajčolani, čipkasti ovratniki, modni trakovi. ...
 II Novosti vedno v največji izbiri pri 1128 3
P. Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7.

Opozorjam
 da sem v svoji parni pralnici in svetlolikalnici uvedel popolno nov sistem, prevzame se neoprano perilo in se izdeluje kakor bi bilo novo. — Prevzemajo se srajce, ovratniki, bluže, zastori in tudi drugo fino perilo. 918 12
 Za točno in najboljšo postrežbo jamčim ter prosim za mnogobrojno udeležbo
Anton Šarc
 svetlolikalnica, Holodvorske ulice št. 8.
 Gospicam se daje v svetlolikanju pouk. Ujajenke se sprejemajo.

Anton Šarc
 Ljubljana. * Sv. Petra cesta št. 8. * Ljubljana.
Opreme za neveste
 Domač izdelak.
 Zelo nizke cene. 971-6

C. in kr. dvorni založnik Papežev dvorni založnik
lekarnar PICCOLI, Ljubljana
 Dunajska cesta (lekarna pri angelu)
 opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:
Salmijakove pastile — preizkušene — olajšujejo hripavost in kašelj, razkrajajo sliz. 1 škatljica stane 20 vin, 11 škatljic 2 kroni.
„Antirrhemon“ najboljša, bolečino gasečo sredstvo proti trganju in podobnim revmatičnim bolečinam. Ena steklenica stane 1 krono.
Tinktura za želodec je želodec krepilno, tek vzbujačo, prebavno, in odprto telesa pospešujoče sredstvo. 1 steklenica 20 vinarjev.
 Naročila se točno izvrše proti povzetju. 1943-45

Krasne BLUZE 27
 največja izbira v svili in drugem modnem blagu tudi po meri. —
Vsakovrstna krila, perilo
 In otroške obleke
 priporoča po najnižjih cenah
M. KRISTOFIĆ
 por. Bučar
 STANI TRG št. 28. 13002

Istrijske vinske kleti
 firme
Pietro Rocco & Comp.
 v Rovinju 1115-8
 priporočajo vina lastnega pridelka, torane, moškate, refoške in refoškate najfinije kakovosti ter najfinjši, najčišči **vinski tropinevec**, errant v sodih od 56 litrov naprej franko na postajo ali kopališče **Rovinj** po najkulantnejših, najnižjih cenah.
 Vzorci na zahtevo zastoj.

Kavarna MERKUR
 vsako sredo, soboto in nedeljo
vso noč odprta.
 Preda se tudi
biljard
 Jako pripraven za na deželo.
Viktor Izlakar.

Skrivnost lepote! Skrivnost lepote!
Puder in creme za obraz
„Germandrée“
 Idealno lep vonj, se dobro drži in malo pozna, daje koži zdravje in lepoto.
 Same v izvornih zavojih v boljših trgovinah.
Mignot-Boucher, parfumer
 19 Rue Vivienne, Pariz. 1185-3

Samo veliki teden
 največja prodaja
za vsako ceno
 vsega oblačila za dame, gospode, deklice, dečke in otroke. 100-22
„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatović
 v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Obs. kr. avstrijske državne železnice.
Izvod iz voznega reda.
 Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta

Obhod iz Ljubljane juž. žel.	Obhod v Ljubljano juž. žel.
6-58 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.	6-58 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Jesenice, Gorice, Trsta.
7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.	8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
7-08 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.	11-15 predpoldne. Osebn. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenice.
7-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.	2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
7-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.	4-36 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel., Jesenice.
7-55 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.	6-50 zvečer. Osebn. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Jesenice.
7-40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.	8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
7-55 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.	8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.
7-40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).	11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.
7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.	
7-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.	
7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.	
7-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih v oktobru.)	

Obhod iz Ljubljane drž. kolodvor:
 6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.
 10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.
 6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.
 9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih meseca oktobra.)
 (Obhodi in dohodi so naznačeni v srednjeevropskem času.)
C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Velika zaloga oblek
 za gospode in dečke
 Ljubljana Dvorski trg 3. **A. KUNC** Ljubljana Dvorski trg 3.

Strokovnjaška postrežba 1174-4
 po stalnih, na vsakem predmetu označenih cenah.

Moderna obleke za gospode	od kron	20	naprej
površniki	"	30	"
pelerine	"	16	"
hlače	"	6	"
turistne obleke	"	34	"
modni telovniki	"	6	"
salonske obleke	"	64	"
smoking obleke	"	56	"
ženske obleke	za dečke	od kron	6
elegantni kostumi	"	7.50	"
površniki (Bootsjacken)	"	12	"
pelerine	"	6	"
hlače	"	3.20	"
štajerski kostumi	"	9	"
hlače iz imit. irhovine	"	3.50	"
mornarski kostumi (z dolgimi hlačami)	"	18	"

Sprejemajo se vsa popravila oblek iz lastne zaloge.
 Na deželo se pošiljajo obleke na izber.

Slaven, ker čuva prtenino. 942 24
Slaven, vsed bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.
Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakoga duha.
Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.
MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK
 Pasi naj se na zgorajšnja varstveno znambo in varje naj se pred ponarjanjem, ki je brez vsake vrednosti.
 Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodinjstvo.
 Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonialnim blagom in z milom.
 Na debelo pri **L. MINLOS, Dunaj I., Mölkerbastel 3.**

Album
 vsake vrste zlasti za razglednice :: ::
Poezijske knjige
 v usnju in plišu
Spominske knjige
 v usnju in plišu
Tintnike
 in pisalne garniture
 :: :: priporoča kot :: ::
velikonočna darila
Narodna knjigarna.